

O MONTE

Revista da Asociación Forestal de Galicia

Ano XVI nº 40
2º trimestre 2003

**Danos de animais nas plantacións forestais
Nova Lei de Montes
Reunión co Conselleiro de Medio Ambiente**

ASOCIACIÓN FORESTAL DE GALICIA

A ASOCIACIÓN FORESTAL DE GALICIA é unha Asociación privada sen ánimo de lucro, creada en Santiago de Compostela en 1986. Está formada por propietarios de montes particulares e comunidades de montes veciñais de Galicia.

Os seus fins principais son defende-los intereses profesionais dos seus membros, representalos ante as administracións públicas, a industria forestal e as entidades relacionadas co sector forestal, así como realizar todas aquelas actividades que melloren a silvicultura e a xestión sostible dos montes dos seus socios e que contribúan a aumenta-la rendibilidade e calidade dos recursos forestais galegos.

VÉNDESE

BASCULA PUENTE, marca "ARISO" rexistrada, modelo A-57. De forza 50.000 Kg e dimensións da plataforma: 12 x 3 metros na modalidade de formigón. Provista de aparato pesador a Romana Impresora.

Do ano 1975, en bo estado de conservación.

Prezo: 1.300 €

Desmontaxe e transporte por conta do comprador

Teléfono: 981 56 40 11

- SERVICIOS FORESTALES
- SERVICIOS DE TRACTOR
- PROYECTOS
- PLANTACION
- LIMPIEZA FINCAS

DESBROCES ROCHA Miguel González

Teléfono 986 68 52 67 - Móvil 609 80 90 67
TABORDA - TOMIÑO

DESBROCES CASELAS, S.L.

LIMPIEZA DE MONTES
SUBSOLADO | RAREO | PODA
PLANTACIÓN FORESTAL

Gerardo / Juan
Telf. 986 39 145

Móvil: 649 970 053 / 649 970 052
Salceda de Caselas | Pontevedra

SESFOR

Estudios e Iniciativas Forestales, S.L.

PROYECTOS PARA FORESTACION DE TIERRAS AGRARIAS.
PROYECTOS DE REPOBLACION. PLANES DE ORDENACION
DE MONTES VECINALES. ESTUDIOS E INFORMES DE
INGENIERIA FORESTAL.

Mourenteáns-Viceso, Ctra. Negreira a Urdilfe, Km. 4. 15839 Coruña. España
Tel.: 981 192726 - Fax: 981 192725

Edita
Asociación Forestal de Galicia

Consello de Redacción
Xosé Represa Giráldez
Francisco Dans del Valle
Julio Ruiz Cagigal
Bráulio Molina Martínez
Mª Cristina Verde Figueiras

Equipo de Redacción
Francisco Dans del Valle
José Luis Díaz-Caneja Fernández
Fernando Molina Martínez
Bráulio Molina Martínez
Xosé Represa Giráldez
Mª Cristina Verde Figueiras

Coordinación
Mª Cristina Verde Figueiras

Diseño e maquetación
seteseito

Fotografía de portada
Jaime Barros Ríos

Fotografías
Francisco Xavier Barreiro Carracedo
Rafael Abúin Aido
Manuel Pazos Lamoso
Antón García

Imprime
Imagraf, S.L.

Sede Central
Rúa do Vilar, nº 33, 1º
15705 Santiago de Compostela
Tel.: 981 564 011
Fax: 981 563 379
asforgal@ies.es

Oficina en Xinzo-Ponteareas
Centro Cultural de Xinzo
36891 Ponteareas (Pontevedra)
Tel. e fax: 986 660 864
afgxinzo@ies.es

Oficina en As Pontes
Avda. de Ortigueira, nº 49, baixo
15320 As Pontes (A Coruña)
Tel. e fax: 981 440 537
afgponts@ies.es

Oficina en Ortigueira
Avda. General Franco, nº 65, baixo
15330 Ortigueira (A Coruña)
Tel. e fax 981 400 905
afgorti@ies.es

Oficina en Foz
Cangas de Foz
Estrada nacional 642, km 41
27892 FOZ
Tel. e fax: 982 135 575
afgfoz@ies.es

A Asociación Forestal de Galicia é membro fundador da Unión de Silvicultores do Sur de Europa (USSE), da Confederación de Organizaciones de Selvicultores de España (COSE), do Instituto Europeo do Bosque Cultivado (IEBC), da Confederación Europea de Propietarios Forestais (CEPF) e da Asociación para a Certificación da Xestión Forestal Sostible (PEFC-España).

MADEIRA E SERVICIOS AMBIENTAIS

editorial

En anteriores números de *O Monte* formulabamos algunas cuestiós sobre o futuro dos nosos montes e sobre a súa viabilidade. Tamén nos referiamos ó problema do minifundio nos montes más produtivos, facendo fincapé na necesidade dos propietarios de agruparse para alcanzar parcelas forestais mínimas, e de aliarse en organizacións unindo as súas forzas con outros propietarios. Recolliamos tamén a premura de fixar unhas liñas básicas e prioritarias de política forestal, coa participación da Administración e as asociacións de propietarios, que permitan dar viabilidade ás explotacións forestais. Neste número de *O Monte* incluímos un resumo da nosa entrevista co Conselleiro de Medio Ambiente na que lle presentamos a nosa opinión sobre as liñas estratégicas en materia de política forestal e que ofrecemos para o seu debate ás organizacións do sector forestal.

O mercado da madeira en Galicia presenta unha situación altamente preocupante. Ó igual que noutros países europeos, estase producindo unha acelerada concentración da industria da madeira, quebrándose así o difícil equilibrio entre a oferta e a demanda da madeira en Galicia. Coa creación de Selga, estamos iniciando un proceso innovador na comercialización da madeira dos nosos socios, agrupando ofertas, previamente valoradas, para ofrecerllas ó maior número posible de compradores a través desta empresa da Asociación. Así, poderemos superar formas de comercialización arcaicas en moitos lugares, e sobre todo, poder situarnos en mellores condicións no mercado.

Por outra banda o pasado 19 de xullo, coincidindo co debate sobre a nova Lei Básica de Montes, as organizacións de propietarios e silvicultores de España agrupadas en COSE, vimos de subscribir en Barcelona un documento cos principios básicos para o deseño dun marco político que permita a estruturación e o desenvolvemento sostible do sector. Este documento recolle a necesidade de establecer e recoñecer por parte de tódolos poderes públicos do Estado, un "Estatuto xurídico específico e propio", no que se fixe o contido mínimo dos dereitos e das obrigas da Propiedade Forestal Privada.

Os propietarios forestais pretendemos incluir na Lei Básica de Montes e nas lexislacións forestais autonómicas o recoñecemento expreso das externalidades positivas que producen os montes, así como do deber dos poderes públicos de adoptar medidas que permitan compensar aos titulares dos bosques polos beneficios que xeran ó concerto da sociedade. As organizacións membros de COSE, esiximos o cumprimento por parte do Goberno dos obxectivos fixados na **Estrategia Forestal Española**, apostando por modificar este Proxecto de Lei, no trámite parlamentario, para que recolla algúns dos seus principios: o Estatuto da Propiedad Forestal, o contrato social forestal, a compensación polas externalidades positivas dos montes, etc.

Na AFG sabemos dos logros alcanzados coa colaboración e coa actuación conjunta con organizacións doutros países e rexións europeas, cremos que tamén no noso país é necesario superar o minifundismo de asociacións, facendo propostas comúns naqueles asuntos que son vitais para o futuro dos nosos montes como os xa citados e subscritos pola AFG coas organizacións más representativas do sector no resto de España.

[Sumario]

5 INFORMES TÉCNICOS

Os danos de animais nas plantacións forestais (I)

10 ACTUALIDADE

Os bosques do sur de Europa sen axudas comunitarias específicas para a prevención dos incendios forestais
Reunión co novo Conselleiro de Medio Ambiente

14 LEXISLACIÓN

Nova Lei de Montes

19 ASEMBLEA

XVII Asemblea Xeral da AFG

20 SANIDADE FORESTAL

A *Armillaria*. Un grave problema das plantacións de piñeiros de Galicia
Consejos para el éxito y la estabilidad en las repoblaciones de pino del país (*Pinus pinaster*) en Galicia

26 INVESTIGACIÓN

A Estación Fitopatolóxica de Areeiro investiga unha nova praga do eucalipto e a distribución do cancro do castiñeiro en Galicia

28 ENERXÍA EÓLICA

Avaliación do recurso eólico previo á instalación dun parque eólico

30 NOTICIAS BREVES

Fearmaga presenta a súa web
Faleceu Miguel Pérez Turrado, Presidente Executivo da Unión de Silvicultores do Sur de Europa (USSE)
Diario Oficial de Galicia

33 PARTICIPACIÓN DA AFG EN ACTOS DE INTERESE FORESTAL / AXENDA

34 PREZOS DA MADEIRA

os danos de animais nas plantacións forestais (I)

Braulio Molina Martínez

Enxeñeiro de Montes

A supervivencia das plantacións forestais está normalmente condicionada á elección dunha especie axeitada á estación forestal e á realización das medidas culturais mínimas que garantan a prosperidade do arborizado instalado. Este principio básico teno asimilando o silvicultor que acomete un novo investimento no seu monte, pero non sempre ten en conta a posible incidencia dos animais que viven na zona e que, nunha actuación rápida, ás veces difícil de prever, poden arruina-lo laborioso traballo de forestación causando unha importante perda económica.

Galicía é unha rexión exposta a sufrir danos de fauna silvestre e doméstica con relativa frecuencia. A distribución complexa do monte arborizado galego fomando un mosaico entre vivendas, cultivos e monte raso, unido á concentración nun mesmo espazo de aproveitamentos gandeiros, cinexéticos e forestais, favorece o contacto dos animais coas áreas de repobación ou cultivo. Tamén a expansión actual nos montes dun manto contínuo de matogueira formado por arbustos leñosos reduce a superficie transitabile e de pasto para os animais herbívoros, que recorren ós cultivos, ben sexan agrícolas ou forestais, para cubrir este déficit.

As normas UNE 162002-1 aplicadas á unidade de xestión e 162002-2 a escala rexional do Sistema de Certificación PEFC de xestión forestal sostible dos bosques, ten en conta este tipo de afeccións xa que a xestión inadecuada de herbívoros silvestres e domésticos pode condicionar seriamente a rexeneración das masas forestais e a súa composición e, polo tanto, a súa perpetuación a longo prazo.

Danos nas áreas de rexeneración forestal

A intensidade dos danos producidos por herbívoros nas áreas de rexeneración forestal son moi diferentes, ou mesmo inexistentes, dependendo do método empregado, a especie

arborizada, os animais que viven no contorno e a localización xeográfica. O método de rexeneración clasifícase en primeiro lugar, pola orixe da masa artificial, natural ou mixta, e en segundo, polo modo de rexeneración: semiente, brote de cepa, plantación ou mixto. As rexeneracións artificiais, ben sexan en montes arborizados, en montes de matogueira ou de terras agrícolas, son as que desencadean un maior risco polo menor número de pés: de 600 a 2.000 unidades de planta por hectárea. Xeralmente nestes casos aumenta a proporción de pés danados, e o que é peor, trátase de pés que son imprescindibles xa que ata a idade adulta non procede rebaxala súa densidade. Ade-

mais, acontece que os labores culturais da vexetación preexistente e do solo atraen ainda más a atención dos herbívoros. Polo contrario, nas rexeneracións naturais cun número de pés por hectárea entre 3.000 e 50.000, rara vez as baixas causadas polos herbívoros reducen as existencias de planta por debaixo da densidade mínima que garanta a rexeneración completa da área.

O modo de rexeneración ou reproducción das masas arborizadas debe elixirse tomando en consideración o risco de ataque e a súa posible repercusión no éxito final da rexeneración. A semente é moi vulnerable polo ataque de roedores e aves granívoras, sobre todo os piñóns e landras, dependendo para o seu éxito da abundancia do disseminado natural ou da semienteira. Unha vez xermolada a semente, se as plántulas son suficientes, a probabilidade de supervivencia dun número mínimo que garanta a rexeneración total do terreo, é alta.

A rexeneración por gromos do pé é a máis segura contra a esmouca de herbívoros pola rapidez de desenvolvemento dos primeiros metros do talo e pola abundancia e densidade dos gallos que se defenden normalmente formando unha mata espesa.

As plantacións son as más vulnerables ó ataque de herbívoros porque se instalan os pés mínimos posibles que garanten o aproveitamento total do terreo e a espesura mínima que proporciona a calidade madeirable do arborizado, é dicir, cada baixa de planta ocasiona unha perda. O ritmo de crecemento da planta é más ben lento, quizá non tanto como a que procede de semente. A planta procedente de viveiro adoita ser más atracti-

Galería feita por ratiños nunha plantación de castiñeiro.

va para os herbívoros que as que nacen naturais: tecidos tenros, talos esbeltos, enriquecidas en nutrientes e máis chamativas sobre un terreo de cultivo, circunstancia que aumenta o dano por herbívoros. As superficies de cultivo, tanto agrícolas como forestais, son espacios moi atractivos para os animais herbívoros nos seus itinerarios diarios de búsqueda de alimento. Concorren como factores principais a ausencia de vexetación espesa, que facilita o tránsito ou a mobilidade no terreo, e a abundancia de alimento, do propio cultivo ou dos rebentos tenros e nutritivos da vexetación adventicia. Canto más intensivos sexan os procedementos de eliminación de vexetación leñosa e preparación do terreo, ben sexa no momento de plantación ou durante o mantemento, os danos tenden a elevarse en xeral polas razóns antes expostas.

Os motivos dos danos son diferentes, incluso para un mesmo animal e un mesmo cultivo forestal. O dano más común na parte aérea é a comedura de tecidos brandos: xemas e talos tenros, especialmente cando afecta á guía terminal, seguido das fregas dos seus cornos, mordiscado da casca, pisoteo, rascado do corpo contra as árbores e descalce de plántulas.

As raíces poden sufri-lo ataque dos ratiños pero salvo excepcións supoñen un problema pouco significativo para unha rexeneración. A semente adoita ser devorada en grandes cantidades por aves granívoras e todo tipo de roedores: esquíos, leiróns, ratos, ratas e ratiños. Os sementados son obxecto de ataques moi intensos e para garantir a súa eficacia deben realizarse cunha dose alta de semente ou acompañada de repelentes. Agora ben, este sistema de rexeneración é inusual en Galicia.

Danos de fauna silvestre

As árbores novas son a miúdo obxecto de agresións por parte dos animais silvestres de maneira especial cando estes forman parte de repoboacións artificiais. O home sempre padeceu incursións de animais salvaxes nos seus cultivos con efectos más ou menos prexudiciais, que combateu por medio de sistemas protectores ou por métodos de eliminación directa. Nos últimos tempos, ante unha forte recesión da superficie dedicada á agricultura e unha proliferación de vexetación leñosa en forma de mato e arborizado, o medio experimenta uns cambios substancials na existencia e frecuencia de especies animais que se reflictan ó mesmo tempo nos danos causados ós cultivos. As repoboacións forestais dependendo da intensidade dos labores culturais tamén poden englobarse entre os terreos de cultivo. A situación habitual alonxada das vivendas convírteteas en xeral en más vulnerables ó ataque de calquera animal.

A continuación trátanse por separado os principais animais silvestres que causan danos ás áreas de rexeneración.

O corzo

O corzo (*Capreolus capreolus*) é posiblemente o animal silvestre máis daniño nas repoboacións forestais de Galicia, alomenos, alí onde está presente. A súa área xeográfica en Galicia expandiu-se considerablemente nas últimas décadas de leste a oeste, a medida que diminúe a actividade agrícola e gandeira para dar paso a formacións boscosas de orixe espontánea ou artificial. Mais aínda continúa ampliando a súa distribución aproximándose cada vez más ás comarcas atlánticas. A maior abundancia preséntase nas provincias de Lugo e Ourense.

Causa dous tipos de danos nas árbores novas: un motivado pola alimentación e outro pola conducta ou comportamento.

Os danos por alimentación normalmente prodúcense pola esmouca ou comedura das xemas e os gromos das árbores novas ás que pode chegar. Excepcionalmente aliméntase da casca, só en casos de escaseza de alimentos durante o período invernal. Os maiores danos percíbense no inverno, coincidindo coa escaseza de pasto pola parada vexetativa, e a comezos da primavera, na época de brotación dos talos. A intensidade do dano nun determinado momento depende da disponibilidade de alimento nos arrededores. Os danos son importantes cando o ataque se efectúa sobre o gromo terminal e ten lugar repetidas veces: retrasa o crecemento en altura, principalmente en resinosas, e tende á formación dunha dobre guía, que diminúe a calidade tecnolóxica da planta. As especies más atacadas son as frondosas caducifolias mentres teñen as partes tenras da planta ó alcance do animal. Os piñeiro acabados de plantar poden ser atacados tamén, aínda que non é tan habitual.

Os danos de rascaduras ou esfregas, normalmente más prexudiciais cós anteriores, son debidos ós machos que establecen sinais para marca-lo territorio e ó descorreado dos cornos novos. Estas rascaduras son efectuadas principalmente en dous momentos do seu ciclo biolóxico: no curso do período de adquisición territorial dende o final do inverno ata o final da primavera, coincidente co momento en que desexan monda-la borra ou veludo das astas contra as árbores pequenas, denominados *escodadeiros*, e no período de celo, dende mediados de xullo ata mediados de agosto. Nestes momentos de máxima excitación, o macho esgaza en tiras a casca das árbores pequenas que máis se adaptan ó seu gusto, podendo chegar a rompe-las ramas. Prefire os talos flexibles e esveltos, de menos de tres centímetros de diámetro e desprovistos de

ramas que se poidan introducir entre os dous cornos sen dificultade. A parte do talo esfregada sitúase entre os 20 e os 80 cm sobre o chan. Causan lesións que afectan ó crecemento da planta ó cortar parte do fluxo de seiva que, se se repiten con insistencia, poden provocar a morte da planta. Os danos principais prodúcense en plantacións de frondosas caducifolias que adoitan ofrecer talos idóneos para o seu gusto, aínda que tamén emprega especies como o eucalipto, *Pseudotsuga* e outras coníferas.

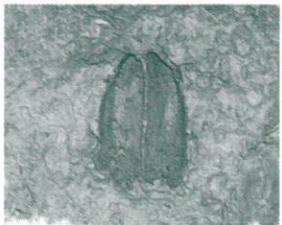
Protección ante os ataques de corzo

Manéxanse diferentes procedementos para evita-los danos deste cérvido. En Galicia, normalmente recórrese a diferentes modelos de protectores individuais de planta, dun metro para preve-las rascaduras e de máis de 1,2 m se se quere garantir a protección contra as comeduras. Tamén se recorre a valados de arame de espiños que bordean o perímetro da plantación, aínda que é habitual que o animal consiga burlar esta defensa. Para ser eficaces teñen que ser de tipo cinexético, de malla metálica de máis de 1,5 m de altura. Outro procedemento pode ser o deixar medra-la maleza arredor da planta, rodealo de ramos secas ou plantar outras especies máis apetecidas como os salgueiros. Tamén se pode recorrer a repelentes.

O cervo

Un parente próximo como é o cervo (*Cervus elaphus*) tamén ocasiona danos por comeduras e descascado nas plantacións, pero a súa presencia en Galicia é moi rara e localizada, non pode considerarse un problema a escala rexional. Nese caso necesitan protectores de máis de 1,7 m.

No caso particular de Galicia, a presencia dunha paisaxe tan común de mosaico e rico en ecotonos¹ favorece áinda máis os danos da fauna ó verse incrementada a súa poboación, xa que atopa concentrado nun mesmo sitio gran diversidade de vexetación e as variantes que require o seu hábitat, máis posibilidades de alimentación e áreas próximas de refuxio ou descanso.

¹ Zonas de transición entre diferentes tipos de vexetación.

O xabarín

Os danos desta especie (*Sus scrofa*) non adoitan ser tan habituais nas plantacións forestais, pero en ocasións pode causar desperfectos de importancia. Nas plantacións de frondosas de landra (*Quercus*), castaña ou outras sementes globosas ricas en nutrientes, que conserven áinda a semente (normalmente as dunha seiva nos seus primeiros meses), pódeseas levantar enteiras para alimentarse do froito. Unha vez absorbida a semente pola planta, pode que levante algunas para comprobar se conserva a landra, buscar rizomas, bulbos ou artrópodos. As plantacións de coníferas dun ano poden sufrir algúns ataques, non para alimentarse da planta, ás veces para curiosear o que se planta pero máis ben para fozar na terra movida do rego de subsolo na procura de miñocas, larvas de insectos, micromamíferos, raíces ou bulbos, desenterrando a planta en cepellón intacta. En frondosas caducifoliás de 1 a 1,5 m de altura, ás veces morde e tronza a planta pola metade, sen ningún motivo aparente. En ocasións mordisca a casca das árbores xoves e, a miúdo, as árbores grandes dalgunhas resinosas emprégaas para fregarse, causando feridas importantes no tronco.

Os sistemas de protección para defensa dos seus ataques son menos eficaces que con outras especies. Os peches convencionais de arame pásaos escavando por debaixo (ánda que nalgunhas zonas os agricultores lograron un peche eficaz con mallas

ou redes) e os protectores individuais túmbaos fácilmente. Parecen eficaces os repelentes, pero non se empregan habitualmente en Galicia. Esta especie atópase nunha incesante expansión xeográfica ó ritmo de desaparición da agricultura e do incremento da superficie de terras abandonadas, ata certo punto similar á do corzo, de leste a oeste, pero máis avanzada en todas as frontes de colonización.

O coello

O coello (*Oryctolagus cuniculus*) causa importantes estragos nas plantacións forestais durante o período comprendido entre outubro e marzo, cando o pasto é máis escaso e a súa dieta a compoñen principalmente raíces e cascas. Nas plantacións de maior extensión e con laboreo total do terreo, os danos adoitan ser maiores debido a que, ó reducirse tanto a vexetación, dispón de menos alimento. Nas plantacións de coníferas de outono, é habitual que cause estragos na planta tenra, morden a punta e en ocasións simplemente corta cos dentes o piñeiro pola metade. Non parece que teñan demasiado interese en alimentarse dos piñeiros porque a penas come neles, pero o certo é que pode causar danos importantes nunha plantación, normalmente na periferia lindando co mato, pero ás veces mesmo na totalidade da parcela. É certo que unha proporción alta dos piñeiros mordidos agroma de novo dunha xema lateral e continúa o seu desenvolvemento, pero retrásase o crecemento considerablemente. O ano seguinte, a planta xa está endurecida e é pouco probable que a toque. Nas plantacións de primavera, non adoita causar moitos danos porque coincide coa aparición de pasto en abundancia e non lle falta alimento. Cando chega o inverno a planta xa está lignificada abondo e non a atacan.

Máis preocupante son os danos nas plantacións de frondosas caducifolias. Neste caso morden a casca

na base do tronco nos primeiros anos ata que se endurece, que pode ser, dependendo da especie, cando o tronco alcanza entre os 4 e 8 centímetros de diámetro na base. Estes ataques tamén se producen na época invernal, causándolle feridas serias á planta que prexudican o seu desenvolvemento e poden fomenta-lo ataque de fungos patóxenos. A técnica más usual para defenderse dos danos é a instalación no momento da plantación de protectores individuais de tubo ou malla de máis de 50 cm de altura, suxeitos con titores se a planta é de talla pequena. Outra medida preventiva, a máis recomendable, é evita-las plantacións de outono. O coello está estendido por todo o territorio excepto no norte de Galicia.

A lebre

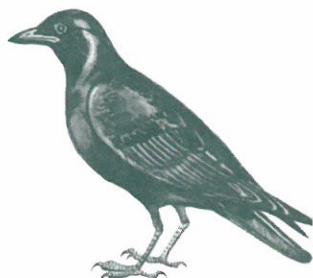
A lebre (*Lepus capensis*) tamén pode causar danos idénticos ós do coello, pero non supón tantos problemas a escala rexional, pola súa escaseza nas áreas con predominio de masas forestais.

O corvo pequeno

O corvo pequeno (*Corvus corone*), aínda que non se axusta ó perfil de herbívoros, pode provocar danos parecidos ós herbívoros e mesmo chegar a confundirse. Hai constancia de graves estragos nas plantacións forestais da zona oriental de Lugo por bandadas destes córvidos que visitan zonas acabadas de repoblar de planta de contentor e extraen a planta para picotea-los gránulos de abono do cepellón. Son hábitos adquiridos por bandos moi concretos e non adoita ser un problema demasia-

do estendido, a pesar de que se trata dunha ave común en toda a rexión. Os repelentes que se aplicaron nunha plantación de piñeiro na Fonsagrada demostraron ser efectivos.

As fotografías do artigo "Os danos de animais nas plantacións forestais (I)" extrouxitronse de:

DELIBES DE CASTRO, M.: *La fauna ibérica*. Ediciones Anaya, Madrid, 1988.
RODRÍGUEZ DE LA FUENTE, F.: *Encyclopedie Salvat de la fauna*. Tomo 6. Salvat S.A., Pamplona, 1971.
TOXEIRO, A.: *A caza do xabarín en Galicia*. Ir Indo, Vigo, 1984.

SAENZ DE BURUAGA, M., LUCIO CALERO, A. e PURROY IRAIZOZ, F. J.: *Sexo y edad en especies cinegéticas*. Edilesa, León, 2001.
SORIGUER, R. C., FANDOS, P., BERNALDEZ, E. e DELIBES-SENNA, J. R.: *El ciervo en Andalucía*. Junta de Andalucía, Cádiz, 1994.

Os bosques do sur de Europa sen axudas comunitarias específicas para a prevención dos incendios forestais

Os propietarios forestais do sur de Europa manifestaron recentemente a súa preocupación pola desaparición de axudas específicas destinadas á prevención do risco dos incendios forestais. En concreto, pola desaparición do Regulamento 2158. Os nosos montes, os de maior crecemento no continente europeo, requiren unha constante atención para controla-

lo risco de catástrofes, principalmente incendios forestais, vendavais e pragas e enfermidades, inherentes á súa situación xeográfica, ás súas especiais características ecolóxicas e á elevada presión humana que soportan.

A Unión de Silvicultores do Sur de Europa (USSE) aprobou un memorando que se presenta a continuación mediante o que pretende chama-la atención

das autoridades públicas e dos parlamentarios europeos a fin de dispoñer de axudas comunitarias específicas.

O Memorando sobre a Defensa contra Incendios Forestais presentado por D. Jean-Louis Martres, Presidente do Directorio de USSE e por D. Miguel Pérez-Turrado (†), Presidente Executivo de USSE, é apoiado por tódalas organizacións de USSE.

MEMORANDO DA USSE

O Regulamento 2158 dedicado ao financiamento das medidas de prevención contra o risco de incendio forestal chegou ó seu termo o 31 de decembro de 2002.

Por iniciativa do Parlamento Europeo, o Tribunal de Xustiza das Comunidades Europeas foi consultado para decidir sobre o fundamento xurídico do Regulamento 2158/92. O Tribunal de Xustiza pronunciouse en 1999 (fallos do 25 de febreiro de 1999) respecto a un Regulamento que modifique o Regulamento 2158 nos termos seguintes:

- a) que a prevención de incendios depende exclusivamente da política común de medioambiente (codescisión);
- b) que as árbores e os montes non son produtos agrícolas rexidos polo anexo I do tratado (antigo anexo II).

Nin o Regulamento *Forest Focus*, nin o Regulamento de Desenvolvemento Rural responden a estas dúas condicóns. Así pois, atopámonos hoxe en día sen dispositivo financeiro dedicado á prevención contra os riscos de incendios forestais.

Durante dez anos, a media da superficie arborizada queimada por cada incendio baixou no sur de Francia, en España e tamén en Portugal. O efecto incentivador do Regulamento 2158 sobre as políticas rexionais e nacionais a respecto da prevención dos riscos de incendios forestais, foi demostrado.

Agora ben, a Comisión Europea, presentando a proposta do Regulamento *Forest Focus*, e o Consello, rexeitando en primeira lectura tódalas enmendas do Parlamento que trataban de reintroducir a prevención de incendios, non respectan o fallo do Tribunal de Xustiza e atentan contra as prerrogativas do Parlamento Europeo, xa que o medio ambiente depende polo momento da codescisión.

As consecuencias do proceso de renacionalización da política de incendios forestais proposta pola Comisión Europea, vía Regulamento de Desenvolvemento Rural, serán moi graves. Trátase dun abandono puro e simple por parte da Unión Europea dunha verdadeira política de defensa contra incendios forestais.

- Nós criamos que a Unión Europea quería comprometerse sostiblemente na protección dos montes.
- Criamos que a Unión Europea quería desenvolver accións rexionais concretas.
- Criamos que a Unión Europea quería estar sobre o terreo para facerse ver ante as pobacións locais, aproximarse ó ciudadán.

Este abandono dunha política de Defensa contra Incendios Forestais pola Unión Europea é un erro político, económico e medioambiental.

Pedimos expresamente o restablecemento dunha financiación específica dedicada unicamente ós traballos de prevención e de xestión dos montes contra o risco de incendio. Solicitamos tamén á Comisión Europea e ó Consello que extralan tódalas consecuencias do fallo do Tribunal de Xustiza.

De acordo co principio de precaución, alertamos ás autoridades públicas e ós Parlamentarios Europeos da gravedade da situación de desprotección en que se atopan os montes contra os incendios.

Burdeos, 18 de xuño de 2003

Reunión co novo Conselleiro de Medio Ambiente

O pasado 20 de marzo, o Conselleiro de Medio Ambiente, José Manuel Barreiro, acompañado polo Director Xeral de Montes, Tomás Fernández-Couto recibiu a unha delegación da Xunta de Goberno da Asociación Forestal de Galicia formada polo Presidente, Xosé Represas, os Vicepresidentes, Julio Ferreiro e Francisco Fernández de Ana e o Director Francisco Dans.

A reunión, a primeira que se celebra co novo Conselleiro, tiña como obxectivos presentarlle o equipo directivo da AFG e trasladarlle os asuntos da política forestal galega que máis lle interesan ós propietarios particulares e ás comunidades de montes. Tamén se lle entregou un dosier cos resultados do proxecto Eurosíervasur.

Unha parte da reunión dedicouse a analiza-lo contido do novo convenio de colaboración asinado entre a AFG e a

Consellería de Medio Ambiente, nel destacan as actividades de formación, a representación institucional da AFG a escala nacional e internacional, o apoio ós deslindes dos montes veciños e a creación dunha biblioteca técnica na web. O Presidente da AFG abordou diante do Conselleiro as seguintes liñas estratéxicas a desenvolver a curto prazo:

1º. A mellora do réxime tributario das comunidades de montes veciños en mancomún, presentáronlle as pro-

postas de mellora que a AFG elaborara o pasado ano e que foran debatidas con comunidades de montes de toda Galicia en tres xornadas celebradas en Mondoñedo, Ponteareas e Silleda.

2º. Plantexóuselle tamén a preocupación da AFG polo estado sanitario dos montes gallegos facendo fincapé na necesidade de crear unha liña de axudas públicas para financiar tratamentos sanitarios así como a creación dun Comité de Sanidade Forestal encarga-

do de facer un seguimento das doenças forestais e dos seus tratamentos no que participen os propietarios forestais.

3º. Impulso ós programas de mellora xenética

Os programas de mellora xenética iniciados hai xa varios anos non tiveron os resultados esperados. Proba disto é que na actualidade os viveiros forestais galegos non ofrecen planta que asegure unhas condicións aceptables de calidade. A AFG entende que é preciso plantexar un novo programa de mellora xenética que inclúa a tódalas especies forestais de interese comercial. Este programa debe enmarcarse nun plan que estableza obxectivos a conseguir a curto prazo.

Por outra parte, os criterios de mellora deberían ser finalistas, orientados a mellora-las condicións de vexetación destas especies, a dispoñer de individuos con maior resistencia ós axentes patóxenos que están afectando ás nosas masas, así como conseguir produtos forestais, en especial madeira, de alta calidade tecnolóxica adaptados ás esixencias actuais da industria transformadora.

4º. Mellora e conservación da rede pública de infraestruturas forestais

A rede pública de infraestruturas forestais, en especial os camiños públicos de servizo ós montes require o inicio dun proceso de análise sobre a súa xestión para asegurar unhas condicións acordes coas novas esixencias da explotación forestal e da prevención contra incendios forestais.

A nosa tese é que unha rede de camiños suficiente e ben conservada resulta unha peza clave para o futuro dos aproveitamentos forestais e unha garantía para o control dos incendios.

Un dos principais inconvenientes, segundo a nosa opinión, é que as competencias na xestión destas infraestruturas están dispersas en moi diferentes administracións. A isto hai que engadir que ningunha delas dispón de orzamentos específicos que aseguren a súa mellora e conservación. Estas carencias están provocando a intervención de concellos que tratan de paliá-las recabando fianzas e taxas ás empresas de explotación fo-

turas forestais dotándose dun orzamento específico para realizar esta xestión.

5º. Problemas co gando mostrento no monte

Na actualidade estanse producindo numerosas e crecientes queixas de propietarios forestais, particulares e comunidades de montes, a causa dos danos producidos polo gando alleo á propiedade (esmuoua de repoboados, pisoteo de plantas, rotura de árbores, invasión e destrozos en cultivos) e tamén

a AFG entende que é preciso plantexar un novo programa de mellora xenética que inclúa a tódalas especies forestais

restal. Isto está repercutindo de inmediato nunha baixada dos prezos da madeira en pé e creando desigualdades entre concellos no que se refire ás actividades de explotación e transporte forestais.

Por outra parte, os estudos realizados mediante o Convenio de Colaboración entre a Consellería de Medio Ambiente e a AFG en doce concellos galegos puxeron de manifesto deficiencias na conservación e no estado destas infraestruturas, que en xeral non se adaptan ás esixencias do transporte forestal e da maquinaria moderna precisa para os traballos forestais. Estes estudios plantexan a necesidade de efectuar fortes investimentos en construcción e adecuación de camiños e tamén de dispor partidas orzamentarias para o manteemento e conservación da rede. A AFG considera que debe ser la Consellería de Medio Ambiente a que asuma as competencias en materia de xestión da rede pública de infraestruc-

polas prácticas dos donos deste gando (incendios, rotura de cerrados, etc.). Isto é palpable en grandes áreas repoboadas con axudas europeas de reforestación de terras agrarias.

En Galicia existe ainda un elevado número de cabezas de gando, equino e vacún, sen control sanitario que poden provocar unha crise semellante ás sufridas na cabana estabulada.

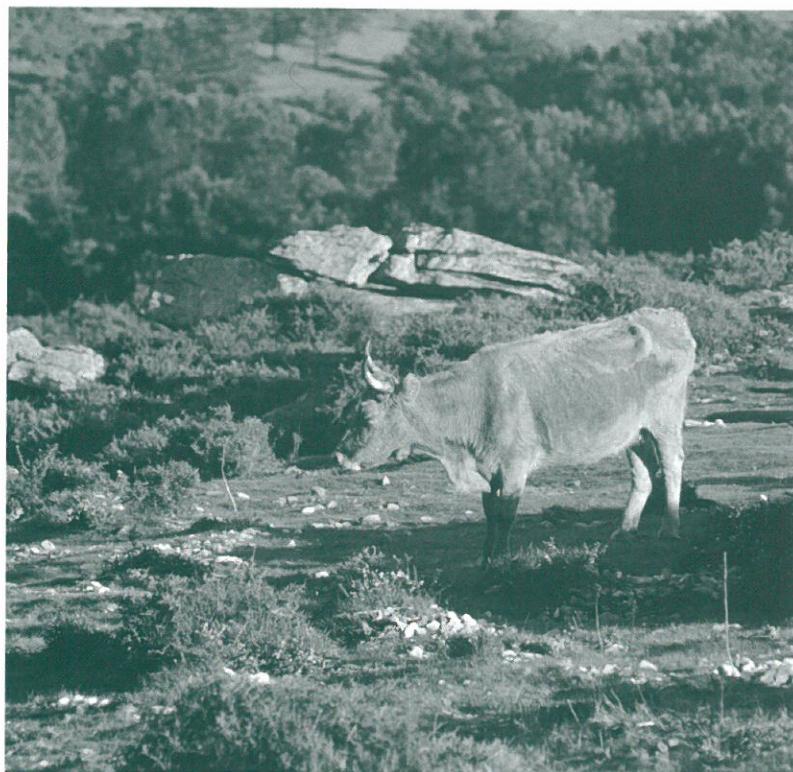
Nos montes preséntanse problemas medioambientais derivados da presencia de cabezas mortas que se descomponen preto de manantiais e cursos de auga con grave risco de contaminación das augas. Igualmente este gando é causa frecuente de accidentes de tráfico nas vías que atravesan montes.

É patente a indefensión dos propietarios e comunidades de montes que non saben a que autoridade recorrer e non é admissible para os propietarios senta-lo precedente de que estas ocupacións ilegais adquiran dereito sobre a propiedade.

As medidas propostas pola AFG á Xunta de Galicia son as seguintes: control sanitario do gando, inspección dos mercados ós que se destina a carne, retirada de axudas e subvencións a quien non acredite dispoñer de superficie de pasto en propiedade ou arrendamento suficiente para albergar esa carga gandeira, cumprimento real da prohibición de pastoreo nas áreas queimadas sexa mato ou arborizado, exercicio da autoridade ante os danos causados ós propietarios, apresando ó gando que non dispoña de autorización para o pastoreo e, por último, designación dun departamento da Administración Autónoma ó que se poídan dirixi-los propietarios e comunidades de montes para notifica-las irregularidades deste tipo de gandería.

6º. Outro dos temas tratados foi a **mellora das axudas para o monte galego**. Despois de sete anos de aplicación en Galicia de axudas públicas específicamente deseñadas para transforma-las terras agrícolas en forestais, parece chegado o momento de modificar estes obxectivos e orientalos a asegura-la sostibilidade dos bosques xa creados. A xestión forestal sostible, pilar básico dun sector considerado estratégico polos gobernos da Xunta de Galicia, precisa incentivos orientados á execución dunha boa silvicultura, á ordenación dos montes e ó apoio das organizacións de produtores forestais.

Ó noso entender, as axudas deberían apoiar económica mente as actuacións estratégicas que se fan nos montes privados. En particular, é preciso que as axudas teñan unha maior flexibilidade nas esixencias mínimas de superficie. O camiño empregado coas axu-

das do ano 2002 parece acertado, sen embargo resulta necesario amplialo con asuntos estratégicos como son:

- As transformacións de montes abandonados ou descapitalizados en unidades ben estructuradas baixo criterios de sostibilidade.
 - As primeiras repoboacións en terreos forestais co fin de completar macizos forestais de entidade, especialmente en montes ordenados.
 - Os tratamentos silvícolas que melloren o valor económico, ecolóxico ou social dos montes: rozas, selección de gromos, cortas de madeiras non comerciais, clareos en repoboados naturais, podas, podas de formación en frondosas, fertilización.
 - As plantacións de frondosas en terreos de boa calidade, en especial para crear discontinuidades en masas monoespecíficas ou en terreos colindantes con núcleos de poboación, lugares e aldeas.
 - A recuperación de soutos veilos productores de castaña.
 - A colocación de sistemas para protexer o arborizado ou as repoboacións da fauna cinexética ou do gando, en particular do ataque do corzo.
 - Os tratamentos fitosanitarios.
 - A construción e mellora de infraestructuras viarias e de defensa contra incendios.
 - A mellora e modernización dos aproveitamentos e a comercialización dos produtos forestais.
- Asemade abordáronse co Conselleiro outros temas tales que a nova Lei de Montes, a implantación do sistema PEFC de certificación forestal, a revisión do Plan Forestal de Galicia e a futura reforma da lei de montes veciñais da que falaremos no vindeiro número de *O Monte*. O Sr. Barreiro Fernández, amosou o seu recoñecemento polo traballo realizado pola AFG e indicou que en próximas datas celebraranse reunións técnicas co equipo da Dirección Xeral de Montes para analizar con detemento as propostas presentadas e, no seu caso, adoptar as medidas axeitadas.

Nova LEI DE MONTES

O Proxecto de Lei a debate no Congreso dos Deputados

Francisco Dans del Valle

Director da AFG

Despois dun curto e intenso período de debate no Consello Nacional de Bosques¹ e na Conferencia Sectorial de Medio Ambiente² o Goberno Central remitiu ó Congreso dos Deputados o Proxecto de Lei de Montes.

Este proceso tivo lugar durante o ano 2002 e principios do 2003. Nel participaron máis de corenta institucións, públicas e

privadas, que presentaron setecentas alegacións. A Confederación de Organizacións de Silvicultores de España (COSE) presentou cincuenta alegacións, sendo a institución que máis alegacións trasladou ó Ministerio de Medio Ambiente. O traballo de COSE estivo respaldado por un equipo formado por expertos das organizacións de propietarios forestais agrupados nesta asociación. A Asociación Forestal de Galicia participou activamente neste equipo presentando alegacións

ós artigos de maior importancia para Galicia.

Despois deste período, o proxecto de Lei vólvese menos centralista e recolle con claridade a facultade que teñen as Comunidades Autónomas para lexislar en materia forestal. A consecuencia é que os asuntos más conflictivos e quizá más decisivos para o correcto desenvolvemento da actividade forestal non se abordan nesta normativa básica, senón que se trasladan á lexislación forestal autonómica. É dicir, corresponde agora ó Goberno Galego elabora-la lei autonómica que desenvolva a estatal. Polo tanto, a promulgación da Lei de Montes vai abrir en Galicia un período de debate trascendental para o futuro dos bosques galegos. Esperamos contar co tempo suficiente para que o sector privado e a Administración poidan traballar articuladamente e lograr un texto que goce do respaldo do sector e do conxunto da sociedade galega.

Mentres tanto, o pasado 19 de xuño, a ponencia integrada por dez deputados presentou o informe sobre o citado Proxecto de Lei incorporando varias enmendas respecto ó proxecto inicial. É preciso destacar que neste grupo de ponentes participaron dous deputados galegos, José Manuel Pérez Corgos do Partido Popular e Guillermo Vázquez Vázquez do Bloque Nacionalista Galego.

O proxecto de Lei de Montes pasará agora ó Senado para a súa discusión e introducción de enmendas e con posterioridade será sometido á aprobación do pleno do Congreso dos Deputados.

Presentamos a continuación un resumo dos artigos más novedosos.

Resumo dos artigos más novidosos

ÓRGANOS DE REPRESENTACIÓN

Artículo 10.1. Corresponde a la Comisión Nacional de Protección de la Naturaleza la coordinación y cooperación entre la Administración General del Estado y las Comunidades Autónomas en la preparación, estudio y desarrollo de las cuestiones propias de la política forestal española. A estos efectos, se constituye en su seno el Comité Forestal como órgano de trabajo específico en esta materia.

Artículo 10.2. El Consejo Nacional de Bosques es el órgano consultivo y asesor de la Administración General del Estado en materia de montes y recursos forestales y sirve como instrumento de participación de todas aquellas partes interesadas en la planificación y organización del sector forestal.

TITULARIDAD DE LOS MONTES

Artículo 11.1. Por razón de su titularidad los montes pueden ser públicos o privados.

Artículo 11.2. Son montes públicos los pertenecientes al Estado, a las Comunidades Autónomas, a las Entidades Locales y a otras entidades de derecho público.

Artículo 11.3. Son montes privados los pertenecientes a personas físicas o jurídicas de derecho privado, ya sea individualmente o en régimen de copropiedad.

Artículo 11.4. Los montes vecinales en mano común tienen naturaleza especial derivada de su propiedad en común, sujeta a las limitaciones de indivisibilidad, inalienabilidad, imprescriptibilidad e inembargabilidad.

MONTES PRIVADOS

Artículo 23.1. Los montes privados se gestionan por su titular.

Artículo 23.2. Los titulares de estos montes podrán contratar o conveniar su gestión a personas físicas o jurídicas de derecho público o privado y a los órganos forestales de las Comunidades Autónomas donde el monte radique.

Artículo 23.3. La gestión de estos montes se ajustará, en su caso, al correspondiente instrumento de gestión o planificación forestal. La aplicación de dichos instrumentos será su-

pervisada por el órgano forestal de la Comunidad Autónoma.

INDIVISIBILIDAD

Artículo 26. Serán indivisibles, salvo por causa no imputable al propietario, las parcelas forestales de superficie inferior al mínimo que establecerán las Comunidades Autónomas.

AGRUPACIÓN DE MONTES

Artículo 27. Las Administraciones públicas fomentarán la agrupación de montes, públicos o privados, con el objeto de facilitar una ordenación y gestión integrada mediante instrumentos de gestión forestal que asocien a pequeños propietarios.

ESTADÍSTICA FORESTAL

Artículo 28.2. Los órganos competentes en materia de estadística forestal de las Comunidades Autónomas y las demás Administraciones públicas proporcionarán al Ministerio de Medio Ambiente la información de carácter forestal de su ámbito de competencia necesaria para elaborar la Estadística forestal española y atender las demandas de información estadística de los organismos internacionales, así como para facilitar el acceso del ciudadano a la información forestal. En particular, antes del tercer cuatrimestre de cada año, proporcionarán la información estadística forestal que hayan elaborado sobre el año anterior.

LOS PORF

Artículo 31.1. Las Comunidades Autónomas podrán elaborar los planes de ordenación de recursos forestales (PORF) como instrumentos de planificación forestal, constituyéndose en una herramienta básica en el marco de la ordenación del territorio.

Artículo 31.2. Estos planes serán obligatorios y ejecutivos en las materias reguladas en esta Ley. Asimismo, tendrán carácter indicativo respecto de cualesquiera otras actuaciones, planes o programas sectoriales.

Artículo 31.3. Con carácter previo a la elaboración de los PORF, las Comunidades Autónomas definirán los territorios que, de acuerdo con esta Ley y con su normativa autonómica, tienen la consideración de monte.

Artículo 31.4. El ámbito territorial de los PORF serán los territorios forestales con características geográficas, socioeconómicas, ecológicas, culturales o paisajísticas homogéneas, de extensión comarcal o equivalente. Se podrán adaptar a aquellas comarcalizaciones y divisiones de ámbito subregional planteadas por la ordenación del territorio u otras específicas divisiones administrativas propias de las Comunidades Autónomas.

Artículo 31.5. La elaboración de estos planes incluirá necesariamente la consulta a las entidades locales y, a través de sus órganos de representación, a los propietarios privados afectados y a los demás agentes sociales e institucionales interesados, así como los trámites de información pública.

ORDENACIÓN DE MONTES

Artículo 32.1. Los montes deben ser gestionados de forma sostenible, integrando los aspectos ambientales con las actividades económicas, sociales y culturales, con la finalidad de conservar el medio natural al tiempo que generar empleo y colaborar al aumento de la calidad de vida y expectativas de desarrollo de la población rural.

Artículo 32.2. El Ministerio de Medio Ambiente y las Comunidades Autónomas, previa consulta al Consejo Nacional de Bosques, elaborarán unas Instrucciones básicas para la ordenación y el aprovechamiento de montes que se aprobarán por Real Decreto. Estas instrucciones determinarán necesariamente:

- La adaptación a los montes españoles de los criterios e indicadores de sostenibilidad, su evaluación y seguimiento, de conformidad con los criterios establecidos en resoluciones internacionales y convenios en los que España sea parte y, en particular, los requeridos para los montes incluidos en la Red Natura 2000.
- El contenido mínimo de los proyectos de ordenación y de los planes dasocráticos para la gestión sostenible de los montes y de sus correspondientes revisiones.

Artículo 33.1. Las Administraciones públicas impulsarán técnica y económicamente la ordenación de todos los montes.

Artículo 33.5. El órgano forestal de la Comunidad Autónoma regulará en qué casos puede

ser obligatorio disponer de instrumento de gestión para los montes protectores y otros montes privados

CERTIFICACIÓN FORESTAL

Artículo 35. Las Administraciones públicas procurarán que las condiciones de transparencia, voluntariedad, ausencia de discriminación y libre competencia se cumplan por parte de todos los sistemas de certificación forestal.

APROVECHAMIENTOS FORESTALES

Artículo 36.1. El titular del monte será en todos los casos el propietario de los recursos forestales producidos en su monte, incluidos frutos espontáneos, y tendrá derecho a su aprovechamiento conforme a lo establecido en esta Ley y en la normativa autonómica.

Artículo 36.5. Los aprovechamientos en los montes afectados por las zonas de servidumbre, policía o afección de los dominios públicos hidráulico, marítimo-terrestre o de carreteras no precisarán de la autorización de los órganos competentes de dichos dominios, siempre y cuando tales montes dispongan de instrumentos de gestión cuya aprobación por el órgano forestal de la Comunidad Autónoma haya sido informada favorablemente por los órganos de gestión de los dominios públicos mencionados.

Artículo 37. Los aprovechamientos maderables y leñosos se regularán por el órgano forestal de la Comunidad Autónoma. En los montes no gestionados por dicho órgano forestal, estos aprovechamientos estarán sujetos a las siguientes condiciones básicas:

- Cuando exista proyecto de ordenación, plan dasocrático o instrumento de gestión equivalente, o el monte esté incluido en el ámbito de aplicación de un PORF y éste así lo prevea, el titular de la explotación del monte deberá notificar previamente el aprovechamiento al órgano forestal de la Comunidad Autónoma, al objeto de que éste pueda comprobar su conformidad con lo previsto en el instrumento de gestión o, en su caso, de planificación. La denegación o condicionamiento del aprovechamiento sólo podrá producirse en el plazo que determine la normativa autonómica mediante resolución motivada, entendiéndose

aceptado caso de no recaer resolución expresa en dicho plazo.

- b) En caso de no existir dichos instrumentos, el titular de la explotación del monte deberá comunicar previamente al órgano forestal de la Comunidad Autónoma su plan de aprovechamiento de acuerdo con la regulación autonómica al efecto. Este órgano emitirá una autorización preceptiva para dicho aprovechamiento en el plazo que determine la Comunidad Autónoma. En caso de silencio administrativo se entenderá estimada la solicitud. Si la contestación fuese negativa deberá justificarse técnicamente.

CAMBIO DE USO EN LOS MONTES

Artículo 40.1. El cambio del uso forestal de un monte cuando no venga motivado por razones de interés general, y sin perjuicio de lo dispuesto en el artículo 18.4 y de la normativa ambiental aplicable, tendrá carácter excepcional y requerirá informe favorable del órgano forestal competente y, en su caso, del titular del monte.

Artículo 40.2. La Administración forestal competente podrá regular un procedimiento más simplificado para la autorización del cambio de uso en aquellas plantaciones forestales temporales para las que se solicite una reversión a usos anteriores no forestales.

Artículo 40.3. La Administración forestal competente regulará los casos en los que, sin producirse cambio de uso forestal, se requiera autorización para la modificación sustancial de la cubierta vegetal del monte.

INCENDIOS FORESTALES

Artículo 43. Corresponde a las Administraciones públicas la responsabilidad de la organización de la defensa contra los incendios forestales. A tal fin, deberán adoptar, de modo coordinado, medidas conducentes a la prevención, detección y extinción de los incendios forestales, cualquiera que sea la titularidad de los montes.

ASOCIACIONES FORESTALES

Artículo 60. Las Administraciones públicas promoverán activamente las fundaciones, asociaciones y cooperativas de iniciativa social, existentes o de nueva creación, que tengan por objeto las materias que se tratan en

esta Ley y, en particular, la gestión sostenible y multifuncional de los montes, y que puedan colaborar con la Administración en el ejercicio de sus competencias.

AYUDAS Y SUBVENCIONES

Artículo 63.1. Los incentivos recogidos en los artículos 64 a 66 siguientes se aplicarán a montes ordenados de propietarios privados y de entidades locales. Los montes protectores y los catalogados y, en particular, aquellos en espacios naturales protegidos o en la Red Natura 2000 tendrán preferencia en el otorgamiento de estos incentivos.

Artículo 63.2. Los montes no ordenados incluidos en un PORF podrán acceder a los incentivos cuando así se habilite en dicho plan.

Artículo 63.3. En el acceso a las subvenciones para la prevención contra incendios forestales tendrán prioridad los montes que se encuentren ubicados en una zona de alto riesgo de incendio con un plan de defensa contra incendios vigente, de acuerdo con el artículo 48.

Disposición adicional primera. **Consorcios y convenios de repoblación.**

1. Los consorcios y convenios de repoblación amparados por la legislación que se deroga en la Disposición derogatoria única de esta Ley continuarán vigentes hasta la fecha de su finalización.

2. Sin perjuicio de lo dispuesto en el apartado anterior, las Comunidades Autónomas podrán sustituir los consorcios y convenios de repoblación suscritos entre la Administración forestal y los propietarios de montes por otras figuras contractuales en las que no sería exigible una compensación económica a favor de la Administración o condonar su deuda, siempre que se cuente con el acuerdo de los propietarios y que concurra alguna de las siguientes condiciones:

- a) Los beneficios indirectos y el interés social que genere el mantenimiento de la cubierta vegetal superen los de las rentas directas del monte.

- b) El propietario del suelo se comprometa a conservar adecuadamente la masa forestal creada por aquellos consorcios o convenios mediante la aplicación de un instrumento de gestión.

c) Aquellas otras que fije la Comunidad Autónoma.

Disposición adicional cuarta. Uso energético de la biomasa forestal residual.

El Gobierno elaborará, en colaboración con las Comunidades Autónomas, una estrategia para el desarrollo del uso energético de la biomasa forestal residual, de acuerdo con los objetivos indicados en el Plan de fomento de las energías renovables en España.

Disposición adicional quinta. Sociedades de propietarios forestales.

El Gobierno remitirá a las Cortes Generales en el plazo de dos años desde la aprobación de esta Ley una propuesta de modificación de la legislación de sociedades que incorpore una nueva figura que se adecue a las especificidades forestales.

Disposición adicional novena. Mecenazgo.

A efectos de lo previsto en el número 1 del artículo 3 de la Ley 49/2002, de 23 de diciembre, del Régimen Fiscal de las Entidades sin Fines Lucrativos y de los Incentivos Fiscales al Mecenazgo, se considerarán incluidos entre los

fines de interés general los orientados a la gestión forestal sostenible.

Disposición transitoria tercera. Incentivos económicos en montes no ordenados.

Durante un plazo de 10 años desde la entrada en vigor de esta Ley, los propietarios de montes no ordenados podrán acogerse a los incentivos a los que se refiere el artículo 63, pudiendo ser objeto de subvención o crédito la elaboración del correspondiente instrumento de gestión forestal. Pasado dicho período se le denegará de oficio cualquier incentivo en tanto no se doten de instrumento de gestión o, en su caso, y tal como se prevé en el artículo 63.2, se incluyan en un PORF.

Disposición final segunda. Habilitación normativa.

El Gobierno, en el ámbito de sus competencias, dictará las disposiciones necesarias para el desarrollo de esta Ley. Las Instrucciones básicas para la ordenación y aprovechamiento de montes referidas en el artículo 32 se elaborarán con las Comunidades Autónomas y se aprobarán en el plazo de un año desde la entrada en vigor de esta Ley.

Valoración

ASPECTOS POSITIVOS

- O propietario forestal toma o protagonismo da xestión forestal. A nova Lei recoñece o dereito a disfrutar de tódolos aproveitamentos que xera o seu monte.
- A nova Lei obriga ás Comunidades Autónomas a elaborar lexislación forestal específica.
- Aclaráanse as competencias en materia forestal das distintas administracións, en particular o papel dos concellos.
- O Goberno central comprométese a establecer unha fórmula xurídica para dar soporte ás agrupacións de propietarios forestais.
- Recoñécese o papel das asociacións de propietarios forestais na formación e defensa dos silvicultores.
- Introdúcese o mecenado para fomentar a xestión sostible dos montes.

ASPECTOS NEGATIVOS

- A Lei segue outorgando ás administracións un papel excesivamente intervencionista.
- A Lei axústase mal ás necesidades do pequeno propietario forestal.
- O réxime sancionador é excesivamente severo.
- As restriccións á propiedade e ás externalidades que producen os montes non teñen un reflexo claro en medidas compensatorias para o propietario.
- Non se crea o Fondo Forestal Nacional
- Non se inclúe o Estatuto de Propiedad Forestal Privada.

Notas:

¹ Órgano consultivo do Ministerio de Medio Ambiente no que participan representantes das principais organizacións do sector forestal (COSE ten representación neste Consello).

² É o órgano no que teñen representación os responsables en materia de medio ambiente das comunidades autónomas.

XVII Asemblea Xeral da AFG

asembla

O pasado 28 de xuño celebrouse en Vigo a XVII Asemblea Xeral da Asociación Forestal de Galicia no Centro Social de Caixanova.

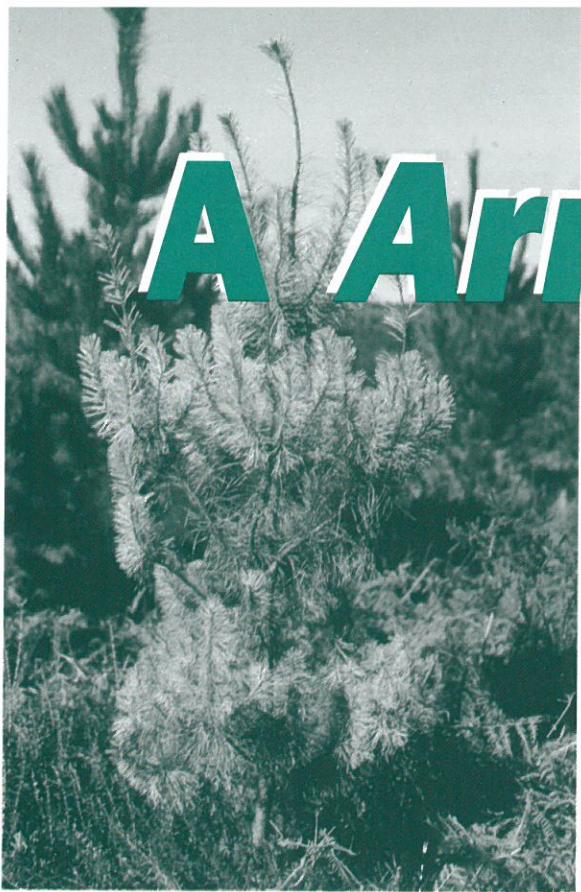
Entre os temas tratados cabe destacar la presentación e aprobación das contas da Asociación correspondentes ó ano 2002 e do orzamento para o ano 2003, o informe da Xunta de Goberno sobre as actividades da AFG, e a aprobación por maioría absoluta da participación da AFG na *Asociación galega promotora da certificación forestal* que actualmente se está poñendo en marcha.

Un dos temas que máis interese creou foi a presentación das actividades da empresa Selga, en especial a súa introducción no comercio da madeira dos socios da AFG.

Os socios tiveron a oportunidade de presencia-la estrea do documental de TV *O Xardín dos Avós*, producido pola AFG dentro do Proxecto Eurosilsur e elaborado por Víctor Fernández Freixanes e Xavier Vazco asesoramento da Asociación Forestal de Galicia.

Despois da Asemblea os asistentes trasladáronse ó monte de Couso en Ponteareas onde se celebrou o xantar en compañía dos veciños do lugar que celebraban o recoñecemento legal do seu monte. Ó rematar a comida asistimos a unha demostración de poda con podadora eléctrica no mesmo monte de Couso.

A *Armillaria*

Un grave problema das plantacións de piñeiros de Galicia

Francisco J. Fernández de Ana Magán

Jaime B. Blanco Dios

Sección de Fitopatoloxía do Centro de Investigacións Forestais e Ambientais de Lourizán

A incidencia dos fungos do xénero *Armillaria* sobre as especies arbóreas en Galicia non é nada novo. No Centro de Investigacións Forestais e Ambientais de Lourizán levamos moitos anos atendendo numerosas consultas formuladas por particulares sobre ataques deste patóxeno a diversas árbores, ben sexa de interese forestal (piñeiros, eucaliptos...) como ornamentais ou froiteiras (magnolias, salgueiros choróns, maceiras...).

Dentro desta normalidade da presenza de *Armillaria*, vense detectando nos últimos anos importantes danos en repoboados, tanto de piñeiro bravo (*Pinus pinaster*) como de piñeiro insigne (*P. radiata*), causados por este fungo. O xénero *Armillaria* está representado básicamente en Galicia polas especies *Armillaria gallica* Merxm. et Romagn., *A. mellea* (Vahl.: Fr.) P. Kumm. e *A. ost-*

yae (Romagn.) Herink, sendo esta última a que más a miúdo afecta ós piñeirais galegos.

Sintomatoloxía

En xeral, os síntomas do ataque veñen definidos pola morte das árbores nun curto período de tempo. As plantas afectadas amosan fortes cambios na cor da totalidade da súa follaxe, pasando do verde propio dunha planta sa a un amarelo palla propio do efecto dunha forte seca; ó mesmo tempo, as agullas mantéñense amarradas á planta pero flácidas, perdendo turxencia e brillo. Días despois comezan a virarse avermelladas e, finalmente, castañas, cor propia dunha árbore que seca de súpeto. Nesta evolución mantén as agullas amarradas á planta durante varios meses, período no que a planta xa é atacada intensamente por insectos xilófagos corticais que furan a madeira.

Este proceso de seca rápida débese a que este fungo penetra pola raíz, invade os tecidos a nivel do cambium da mesma, por onde circula a seiva, chega ó pé da árbore e, alí, rodea o fuste e produce o corte total do fluxo de alimento á parte aérea. Cando falla este rego a árbore seca en pouco tempo, despois de consumir as reservas almacenadas nos seus tecidos.

Xeralmente, o conxunto das plantas mortas por este ataque vese formando manchas máis ou menos continuas que indican o sistema de espallamento deste patóxeno polo solo. No outono, pódense atopar as fructificacións (cogumelos) deste fungo na base ou nas proximidades das árbores afectadas.

Razóns da forte incidencia desta doença

Para estudiar as causas que producen esta doença, analizamos en numerosas plantacións, presenza e evolución dos danos por *Armillaria* ó longo de varios anos.

O seguimento realizado, e que segue áinda na actualidade, manifesta que as maiores porcentaxes de danos acontecen nas parcelas que, previamente, estiveron ocupadas por especies leñosas (xa sexan outras árbores ou mesmo mato leñoso: toxos, xestas...), ó ser os seus cepos e restos de corta un bo reservorio para este patóxeno, que o mantén ata que coloniza as novas plantacións.

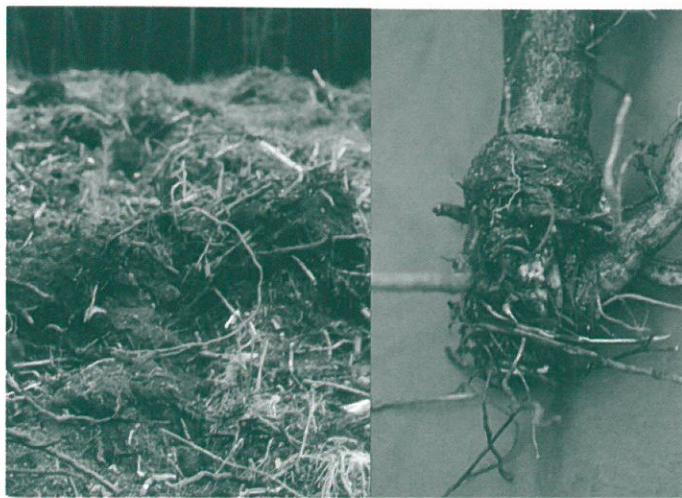
O progresivo avance dos danos causados por este patóxeno é tan importante que en cinco ou seis anos chégase a acadar, nalgún caso, a morte do 40% da plantación, cifras comparables ás obtidas en países como Nova Celandia causadas por outras especies de *Armillaria*: *A. novae-zelandiae* (Stevenson) Herink e *A. limonea* (Stevenson) Boesewinkel. A situación en que se atopan na actualidade estas parcelas dará lugar, de manterse este ritmo de danos, a que estea morta toda a plantación nun período de 6-10 anos, moito antes de chegar ó xiro ou turno de corta (25-35 anos).

No seguimento desta doença diferenciamos tres grandes causas polas que se producen estas infeccións:

1. Estes ataques amosan unha clara relación coa estación forestal (tanto climática como edáficamente) onde se instala cada especie. Atopamos a miúdo parcelas con importantes perdas de planta que se caracterizan por asentarse sobre terreos cunhas condicións deficientes para este cultivo, xa sexa porque se asulagan con facilidade e/ou pola existencia previa de restos leñosos soterrados nas labores convencionais de preparación do solo con maquinaria potente. Ambalas dúas circunstancias permiten o desenvolvemento destes fungos sobre este material, vivindo en fase saprofítica, e chegando despois a colonizar rapidamente, xa en fase parasítica, os sistemas radicais dos piñeiro plantados ó seu lado.

2. Tamén temos verificado que o espallamento do fungo é máis rápido no sentido da canle do rego producido polo subsolado, xa que nesta canle xúntase materia orgánica e humidade, condicións ambientais que facilitan o espallamento dos rizomorfos.

3. Por outra banda, observamos a gran incidencia que teñen as malas conformacións das raí-

ces de cara a favorecer a entrada e espallamento desta doença.

As plantas que proceden de cultivo en contedor teñen maiores posibilidades de ser infectadas por *Armillaria* a causa das malformacións que se producen nas raíces. Estas raíces polo limitado espacio de que dispoñen no envase, tenden a enrolarse, polo que acabán aforcando á planta, producindo unha reducción do paso da seiva elaborada; este feito produce un enfblecimiento do sistema radical, facilitando o ataque deste fungo patóxeno.

Moitas veces ó arrincar plantas mortas podemos apreciar como as raíces rodean en grande medida á raíz pivotante, afogándoa e impedindo o paso da seiva; ademais disto, esta raíz presenta claramente curvada a xeito de bastón, conservando no futuro a forma torta que adquire.

Son numerosas as plantacións onde estudiamos este problema, sendo maioría os casos detectados en *Pinus pinaster* (73,68% do total estudiado) e correspondendo o resto (26,32%) a *Pinus radiata*. A presenza de *Armillaria* detectouse no 47,37% do total dos mesmos.

Conclusións

Esta patoloxía está ocasionando importantes perdas nas novas repoboacións feitas nesta última década. Deste traballo pódense xerar tres recomendacións básicas:

1. Facer unha boa elección da estación forestal para que estes piñeiro medren vigorosamente.
2. Realizar unha preparación do terreo de plantación, evitando enterrar restos leñosos que puidesen servir de reservorio de alimento para este fungo.

3. Dispor dunha planta de viveiro cunha boa conformación de raíces, para o que é preferible planta dun ano con raíces longas e dereitas.

Consejos para el éxito y la estabilidad en las repoblaciones de pino del país (*Pinus pinaster*) en Galicia¹

Francisco José Larlo Leza
Luis Ocaña Bueno

Centro de Mejora y Desarrollo Agroambiental CEMDA
TRAGSA

El vigor y la estabilidad² de las plantas en Galicia dependen del desarrollo equilibrado de la raíz y de la parte aérea tras la plantación, que a su vez se deriva del sistema de cultivo en vivero, de las condiciones ecológicas de la estación forestal³, y de la proyección y ejecución de la plantación. Las consecuencias de las *malas prácticas* o de las *decisiones equivocadas* en cualquiera de las fases de la producción de planta y la reforestación pueden mostrarse en los primeros años tras la realización de los trabajos, o en edades ya avanzadas.

La consecución del vigor (**supervivencia** y **buen crecimiento**) y la **estabilidad** se puede ver influida por diversos factores, entre los que se pueden destacar:

Factores ambientales de la estación forestal de riesgo de derribo de árboles por el viento

- Los suelos sueltos, muy arenosos y con encarcamientos permanentes o temporales.
- La presencia de capas impermeables a poca profundidad.
- Las estaciones forestales con frecuencia de tempestades de invierno, en momentos en que los suelos están muy saturados de agua. El riesgo de vuelco o derribo aumenta en estaciones forestales donde las plantas consiguen grandes y rápidos crecimientos. Éste es el caso de Galicia, donde el vigor de las propias plantas conduce a un desequilibrio a favor de la parte aérea frente a la parte radical.

Factores de planificación y ejecución de la repoblación y el mantenimiento posterior

Método y tipo de repoblación

- Las plantas procedentes de siembra son más estables que las de plantación. Su sistema radical debe usarse como referencia y objetivo de calidad de planta cultivada en vivero.

Plantación estable de 3 años. Plantación inestable de 3 años.

■ Las plantas procedentes de plantación tienen en mayor o menor medida modificaciones de las tendencias naturales de crecimiento de las raíces, también llamadas deformaciones radicales. Es necesario que esas deformaciones sean compatibles con la supervivencia y la estabilidad de las plantas.

■ En el caso de las plantas a raíz desnuda, las deformaciones se producen normalmente en el proceso de plantación, y pueden verse agravadas por un mal cultivo en vivero, por ejemplo si se originan raíces demasiado largas. Es frecuente la mala colocación de las raíces al plantar, por ejemplo: "en sandwich", aplastando las raíces y dejándolas en un solo plano; "en bastón" o en forma de "J", el extremo de las raíces se colocan agrupadas y viradas hacia arriba.

■ En el caso de las plantas en contenedor, cuatro aspectos pueden influir en su eficacia para evitar los efectos negativos de las deformaciones:

1. La forma del contenedor determinará, en gran medida, la longitud y forma de las raíces del árbol.
2. Las dimensiones del contenedor.
3. El tiempo que pasa la planta creciendo en el envase, o tiempo de cultivo.

- Estos dos últimos determinarán el ritmo de crecimiento de la planta, tanto de las raíces como de la parte aérea deben ajustarse en función de la localización del vivero.
4. Por último, la época del año en que se realiza la plantación. Ésta influirá, especialmente, en la puesta en marcha del crecimiento de las raíces, a la vez o no que el crecimiento de la parte aérea.

Con plantas cultivadas en contenedor, también pueden darse problemas de plantación, si bien son menos frecuentes. Especialmente se han observado plantaciones realizadas con azada, en las que las plantas quedan con el cepellón fuertemente inclinado.

Calicata de estudio edafológico.

Preparación del suelo

- En los primeros años de desarrollo en campo las raíces de los árboles se desarrollan en el volumen de terreno laboreado.
- Las raíces del pino pinaster penetran con especial dificultad en suelos arcillosos, faltos de permeabilidad. Por tanto, para conseguir un mejor enraizamiento que contribuya a sostener al árbol, es importante que la labor sea profunda, al menos 50 cm, y continua.
- En toda repoblación es conveniente realizar un estudio del suelo o edafológico, y que debe ser determinante a la hora de decidir la preparación del terreno a repoblar, e incluso la elección de especie.

Consejos para el éxito de la repoblación con *Pinus pinaster*

Para contrarrestar los riesgos ambientales de la estación forestal

- Lo primero es identificar las localizaciones y los factores de riesgo para tomar medidas técnicas rectificadoras.

■ Las capas impermeables y los encarchamientos se deben corregir realizando labores profundas y continuas sobre el terreno, que permitan drenarlo.

- Para contrarrestar el viento se pueden enfilar las plantaciones en su misma dirección.

Elección del material vegetal

En la elección de especie se deberán tener en cuenta:

- Los objetivos de la repoblación (productores, paisajísticos...)
- Las condiciones de clima y suelo de la finca.
- La sensibilidad de la especie elegida a los factores de riesgo de derribo.

*En el caso concreto de *Pinus pinaster* y *Pinus radiata*, especies sensibles a los condicionantes climáticos y edafológicos citados, debe tenerse especial precaución al elegir estas especies en el material vegetal a emplear; al elegir y realizar la preparación del suelo.*

Si se elige **planta a raíz desnuda** será necesario tener en cuenta al menos los siguientes factores:

- Que la planta esté bien repicada⁴, y el sistema radical resultante no sea excesivamente largo ni tenga desgarros o heridas.
- Que la plantación se haga correctamente, colocando el sistema radical vertical y en su posición natural, sin concentrar las raíces en un solo plano, ni en forma de "J".
- *Pinus pinaster* genera poco sistema radical nuevo en primavera, por lo que la utilización de este sistema en las repoblaciones tardías puede ser arriesgada.

Si se elige **planta cultivada en contenedor**, los factores a tener en cuenta serán:

- Que la planta tenga un sistema radical que permita la extracción del cepellón sin desmoronarse y que no contenga acumulaciones de raíces.
- Que la cantidad de raíces deformadas no sea excesiva⁵. Puede conseguirse, entre otras cosas, con la utilización de envases de paredes abiertas.
- Que tenga unas características morfológicas y fisiológicas adecuadas para la estación a repoblar.
- Que no se haya sobrepasado el tiempo de cultivo adecuado para la especie y el contenedor utilizado. En el caso de *Pinus pinaster*, este es un factor de riesgo muy considerable.

*Si es posible, se recomienda planificar la producción de las plantas, y asegurarse de que el tiempo de cultivo no supere las 15 ó 16 semanas (valores orientativos) en *Pinus pinaster*.*

En cualquier caso debe tenerse en cuenta:

- Que la calidad genética, morfológica y fisiológica sea la adecuada.

- Que el estado fitosanitario sea bueno.
- Que el manejo de la planta entre la salida del vivero y la plantación sea el adecuado.

Preparación del suelo

Es necesario aumentar al máximo posible el volumen de suelo explorable con facilidad por las raíces, y mejorar todo lo posible sus propiedades físicas. En el pino pinaster, la parte del sistema radical superficial debe estar bien distribuido para facilitar el anclaje, lo que se favorece con labores en toda la superficie de la reposición.

Cuando haya capas impermeables superficiales o encharcamientos que hagan difícil la penetración de las raíces pivotantes, habrá que subsolar profundamente para conseguir romper las capas impermeables y disponer de capas del suelo drenadas.

En cualquier caso debe realizarse un estudio edafológico completo que determinará las labores de preparación del terreno que se vayan a realizar.

Mantenimiento

Los tratamientos herbicidas favorecen el desarrollo del sistema radical de las plantas. Al eliminar la cubierta herbácea, los herbicidas favorecen el anclaje lateral de las plantas, ya que el sistema radical superficial de los árboles se desarrolla mejor en ausencia de la competencia de las raíces de las malas hierbas.

Plantación

- El sistema radical de las plantas debe de quedar siempre en posición vertical, igual que la parte aérea.
- Se debe evitar la deformación de los sistemas radicales durante su colocación. No dejar cámaras de aire en el hueco de plantación, pero tampoco compactar el suelo alrededor de las raíces de la planta.
- La planta se debe colocar a la profundidad adecuada. Normalmente, unos centímetros por encima de la inserción de los cotiledones. Las hojas, parte fotosintéticamente activa de las plantas, debe quedar al descubierto.
- Las plantas a raíz desnuda se deben colocar siempre mediante la apertura de un cuenco de plantación suficiente para albergar el sistema radical desplegado. Las raíces no deben empujarse ni aplastarse. Se sujetará la planta por el cuello de la raíz manteniendo las raíces orientadas hacia abajo por su propia disposición natural, sin tocar el fondo del cuenco de plantación. Se introducirá suelo disgregado en

Maquinaria pesada para subsolado forestal.

el cuenco de plantación que irá llenando los espacios entre las raíces colgantes.

- La época de plantación es clave para esta especie si se utiliza planta a raíz desnuda. Caso de usar este tipo de plantas, debe adelantarse lo máximo posible la plantación a la metida de primavera.
- Si se aplica fertilizante, no se debe colocar nunca en contacto con el cepellón. Es preferible colocarlo a 30 o 40 cm alrededor de la planta.
- Por último, la labor del técnico al proyectar y dirigir la repoblación es fundamental, dado que las decisiones tomadas deberán ajustarse a los condicionantes de la obra, no habiendo soluciones generales al problema.*

Notas:

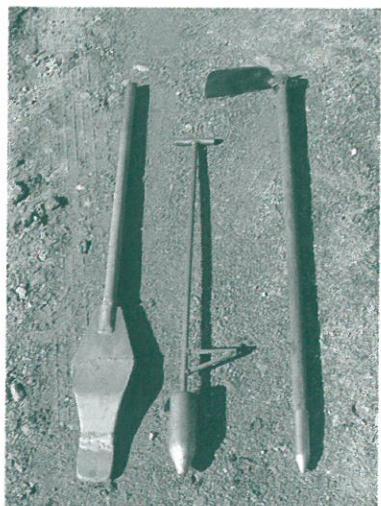
¹ Los resultados y compilación informativa han sido presentados gracias a la financiación de la Consellería de Medio Ambiente de la Xunta de Galicia dentro de la asistencia técnica: "Estudio de los procesos de producción de planta en envase y de reposición con especies del género *Pinus* en Galicia. Influencia en la supervivencia, desarrollo y estabilidad de las plantaciones". N° 23/01. Así mismo, agradecemos la colaboración prestada por VIFOGA y CIFA Lourizán en el impulso de definición de los trabajos iniciales, y a VIFOGA por la participación con algunos de sus viernes asociados.

² Estabilidad, calidad de permanencia y firmeza de los árboles anclados al suelo, normalmente verticales.

³ Estación forestal, se utiliza en este texto como lugar, espacio con características físicas y ambientales homogéneas.

⁴ Repicado: acción de cortar el crecimiento de las raíces de las plantas durante el cultivo en vivero.

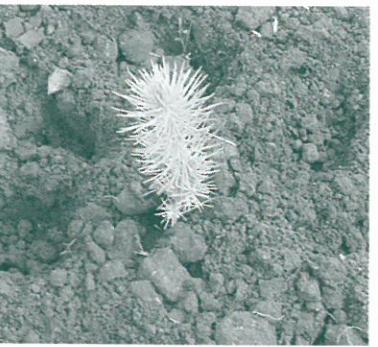
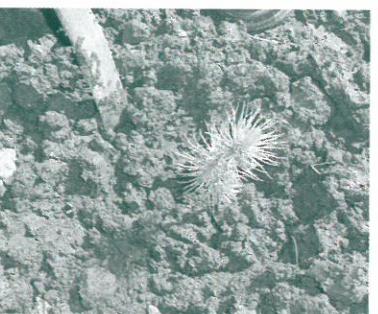
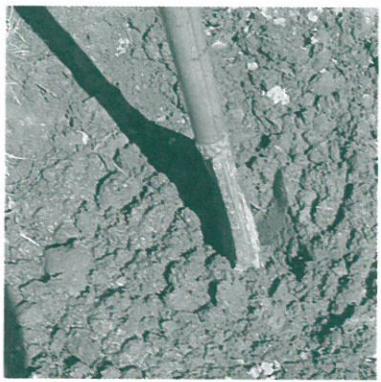
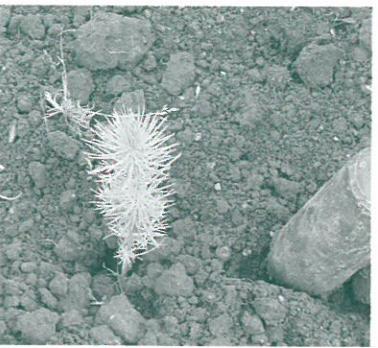
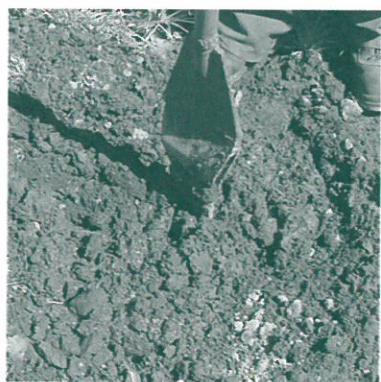
⁵ Sobre este tema se está trabajando y aún no existen valores críticos orientativos.

Herramientas de plantación forestal (primero a la izquierda) barrón de raíz desnuda, (los dos a la derecha) "pinchos" de planta en cepellón según volumen del cepellón.

Preparación de casilla.

Preparación del cuenco de plantación de la raíz desnuda.

Colocación de la planta a raíz desnuda. En suelos arcillosos la colocación de la planta sin deformaciones es más difícil de realizar (tres primeras), mientras que en suelos arenosos el llenado del cuenco de plantación es mucho más fácil.

Plantación de planta en cultivada en envase. Acomodación de la tierra rellenando los huecos de aire sin aplastar el cepellón.

A Estación Fitopatolóxica de Areeiro investiga unha nova praga do eucalipto e a distribución do cancro do castiñeiro en Galicia

O centro da Deputación de Pontevedra é un dos quince laboratorios oficiais recoñecidos en España para o diagnóstico en Fitopatoloxía

A Estación Fitopatolóxica de Areeiro, dependente da Deputación de Pontevedra, é un dos quince laboratorios oficiais recoñecidos en España para o diagnóstico en Fitopatoloxía, e un centro de referencia, dentro e fóra de Galicia, para o diagnóstico e tratamento das principais pragas e enfermidades que afectan ós diferentes cultivos.

Na actualidade, vén desenvolvendo catro liñas de investigación na área de Fitopatoloxía forestal.

A primeira delas, é sobre unha nova praga do eucalipto. Recentemente, detectouse unha nova especie que afecta ó eucalipto. Trátase do *Psyllido*:

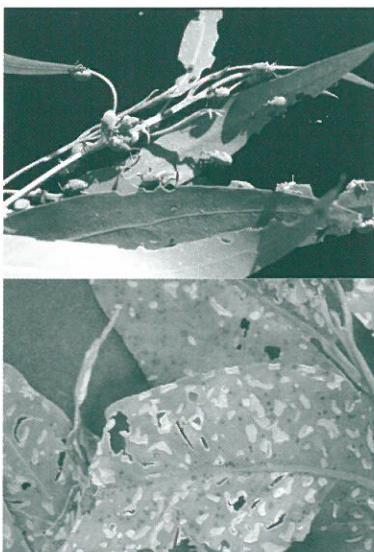
Ctenarytaina spatullata, de orixe australiano. Este insecto chupador provoca que se sequen os brotes terminais. Os técnicos de Areeiro estudian, neste intre, o seu ciclo biolóxico así como os posibles métodos de control.

Outra liña de investigación no eido forestal da Estación Fitopatolóxica de Areeiro deriva da dificultade do control de certas pragas por métodos tradicionais. Por iso, os seus técnicos proban novos sistemas de inxección do arborizado para aplicar, dun xeito máis eficaz, os productos fitosanitarios.

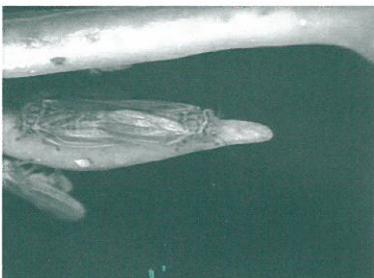
O cancro do castiñeiro é a terceira das liñas de trabalho forestal de Areeiro. Recentemen-

te, a Deputación Provincial de Pontevedra asinou un conveño coa Consellería de Medio Ambiente da Xunta de Galicia para estudiar a distribución do cancro do castiñeiro (*Cryphonectria parasitica*) en Galicia coa finalidade de detectar posibles cepas hipovirulentas, así como determina-los grupos de compatibilidade de *Cryphonectria parasitica* e comparalos cos existentes noutros países europeos.

Nunha segunda fase de aplicación do devandito convenio, os investigadores de Areeiro buscarán controlar, de xeito biológico *Cryphonectria parasitica* a través da aplicación de cepas hipovirulentas compatibles.

Gonipterus scutellatus.

Ctenarytaina spatullata.

Cryphonectria parasitica.

Finalmente, outra liña de investigación forestal de Areeiro é a relativa ós ensaios en laboratorios e campo pola importancia que ten o *Gonipterus scutellatus* sobre o eucalipto. Na Estación Fitopatolóxica de Areeiro estanxe ensaiando métodos de control de produtos fitosanitarios en laboratorio para tratar de compatibilizar a loita biolóxica coa química. Nestes intres, estas probas estanxe realizando no campo, unha vez que os técnicos comprobaron a súa eficacia no laboratorio e a inocuidade dos productos ó parásito *Anaphes nitens*.

A Deputación de Pontevedra e a Universidade de Valladolid estudiarán a distribución da enfermidade que murcha os piñeiros en Galicia e Castela-León

A Deputación de Pontevedra asinará un convenio coa Universidade de Valladolid e co Ministerio de Medio Ambiente para realizar un estudo da bioloxía e distribución, en Galicia e Castela-León, do *Monochamus galloprovincialis* e doutros potenciais vectores do nemátodo da madeira de piñeiro, *Bursaphelenchus xylophilus*, que provoca o murchamento dos piñeirais.

A detección do nemátodo da seca do piñeiro, *Bursaphelenchus xylophilus* en Portugal representa unha ameaza para as masas forestais de coníferas en España. Debido ós escasos estudos existentes, sobre as especies do patóxeno e os insectos vectores no noso país, o obxectivo do proxecto é determina-la distribución dos dous insectos do xénero *Monochamus* e os nemátodos do xénero *Bursaphelenchus* en España; tamén se van realizar estudos sobre a bioloxía e a ecoloxía de ambos patóxenos e das curvas de voos dos insectos e dos nemátodos asociados nas masas forestais fronteirizas con Portugal. Delimitaranse dúas parcelas por comarca autónoma onde se estudiarán tamén as industrias da madeira para controlala posible diseminación de ambos patóxenos.

A comisión de goberno da institución provincial pontevedresa deu o visto bo ó devandito convenio que consistirá na elaboración dun estudo cun custo de 117.197 euros, distribuído en tres anualidades de 39.065 euros por cada unha das dúas institucións, dos que se lle destinan 19.856 euros á Universidade de Valladolid e 19.209 á Deputación de Pontevedra. O convenio, que terá vixencia ata o 31 de decembro do 2004, supoñerá un ingreso total de 57.627 euros (9,5 millóns de pesetas).

Para acomete-lo estudo, realizarase un Mapa de Riscos Potenciais de incidencia da enfermidade do murchamento dos piñeirais en Castela-León e Galicia. Os responsables do traballo serán Juan Pajares, do departamento de pragas e enfermedades da Escola Técnica Superior de Enxeñerías Agrarias da Universidade de Valladolid; José Pedro Mansilla, director da Estación Fitopatolóxica do Areeiro, da Deputación de Pontevedra; e Gerardo Sánchez, xefe do servizo de Protección contra Axentes Nocivos da Consellería de Medio Ambiente da Xunta de Galicia.

Problemas fitosanitarios de los robles y castaños en Galicia

Pedro Mansilla, Carmen Salinero, Rosa Pérez e Cristina Pintos

Trátase dunha obra, prolongada polo xornalista Martín Fernández, con vocación práctica e didáctica, que aborda enfermidades da raíz (tinta do castiñeiro e *Armillaria mellea*), da parte aérea (*Mycosphaerella*, *Cryphonectria*, *Hypoxyylon*, etc.), dos froitos (podredumes) e das pragas (insectos defoliadores, minadores, chupadores, formadores de agallas, perforadores, os que danan os froitos e ácaros); e que explica diversas fisiopatías, feridas e cortes e os métodos do axeitado control integrado.

Avaliación do recurso eólico previo á instalación dun parque eólico

Fernando Molina Martínez

Aos poucos ímonos familiarizando coa nova silueta da nosa terra. No alto das cadeas montañosas enxergamos numerosas columnas brancas con tres pas xirando lentamente. Estamos a falar do futuro feito presente, das enerxías renovábeis e, máis concretamente, dos parques eólicos.

Cada peza achégase ao millón de euros, unha cantidade impresionante en comparanza coa aparente sinxeleza do seu deseño. Ao achegármonos á base do xigante, sentimos o rítmico arrolo das pas cortando o ar, é difícil non se deixar impresionar pola magnitude de semellante artificio. A enerxía que extrae do vento dedúcese pola curvatura producida nas pas, que poden chegar a medir 31m de lonxitude. Mesmo o máis profano de entre nós entende que estamos perante unha marabilla tecnolóxica.

A implantación das devanditas andrómenas esixe unha inversión que se achega aos 45 millóns de euros por parque eólico. Todo o proceso debe ser supervisado pola Administración autonómica, como responsábel da planificación enerxética. Logo duns estudos previos de ventos xerais na zona, é imprescindíbel a instalación dunhas torres anemométricas para a avaliación do

Vista xeral dun parque eólico.

recurso. A Administración galega esixe un período de medida de 18 meses no lugar do asentamento, antes de principiar os trámites administrativos. Se consideramos que a fase de execución adoita tardar máis dun ano e medio, atopámonos cun período habitual de medida superior aos tres anos, que pode considerarse bo para avaliar as posibilidades de aproveitamento enerxético.

Co apoio de varios programas especializados establecese un modelo de potencial eólico e de direccións predominantes. Tamén se realiza unha extrapolación temporal baseada na análise dos comportamentos históricos de diversas variáveis do clima, podendo aproximar mellor as previsións de producción de enerxía eólica nos 20 anos que normalmente cómpren para a amortización

do parque eólico. A vida media das instalacións referidas sitúase entre os 25 e os 30 anos.

Os modelos de simulación de vento ofrecen unha aproximación da enerxía que se pode obter en cada aeroxerador. Cunha orografía tan complexa como a nosa existe unha probabilidade alta de erro na estimación, sendo necesaria a instalación de varias torres de apoio e contraste. É fundamental a correcta elección do equipo e da súa situación. Nesta fase reformúlase a situación das máquinas e o promotor xógase a rendibilidade do parque ao colocálas: nun lugar de turbulencias ha ter averías e rotura de pas, nunha zona de pouco vento ha perder valor. Dada a súa complexidade e risco, esta parte do proceso é supervisada por todos os axentes: o promotor, o fabricante dos aeroxeradores, a Ad-

Vista dunha pequena torre de medida, 20 m de altura, con dous anemómetros e dous cataventos.

ministración e as entidades financeiras.

O elemento esencial para a toma de datos é unha torre de medida. O seu custo pode oscilar entre 10.000 e 30.000 €. Pódese manter, depois de instalado o parque, como valor de referencia. Está formada por varios instrumentos:

■ **Anemómetros:** permiten a medida da velocidade do vento, teñen tres cazoletas de plástico que moven un mecanismo para dar a medida instantánea da velocidad.

■ **Cataventos:** cos que se determina a dirección do vento, xeralmente tomando como dato o ángulo que forma a respecto do norte.

■ **Termómetro:** a medida da temperatura é fundamental para afinar o modelo, xa que a densidade do ar depende dela e condiciona a enerxía que posúe a masa de ar en movemento.

■ Tamén poden medirse outros parámetros climáticos de interese, como a humidade, a presión atmosférica, etc.

■ Un equipo de procesado e memorización de información que serve para transformar os datos puntuais en valores medios e máximos, no

período requerido (10, 30 ou 60 minutos).

■ **Circuitos de memoria (chip):** o compoñente onde quedan rexistrados os datos requeridos, que han ser analizados posteriormente con equipos informáticos.

■ A torre está formada por unha estructura metálica que pode ser tubular ou tipo celosía (como a das antenas). Para darlle consistencia ás torres, costuma ser necesario colocar tres ou seis xogos de ventos.

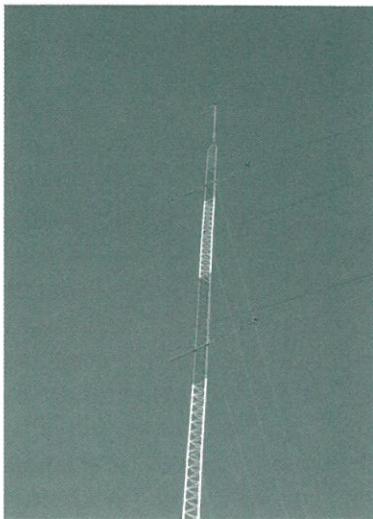
■ **Equipo pararrayos:** formado por unha pica no alto dun mastro, un cable de cobre e un anel ou dous de cobre enterrado no solo con varias picas cravadas. A supervivencia do equipo de medida depende dunha correcta instalación da rede de terras. A torre sempre fai de pararrayos e se non se consegue canalizar correctamente a chispa, lévase o risco de perder os datos e o equipo.

■ **Balizamento e protección:** en zonas de pasto aconséllase isolas as bases dos ventos. O gando vacún ten querencia por fregar o lombo neles, podendo arrincalos, partilos ou mancarse se se enreda.

Para instalar a torre de medida cómpre un contrato de cesión do dereito de uso do solo. É o momento no que o promotor e o titular do solo (propietario, comunidade veciñal ou Concello) han de sentar e negociar o futuro aproveitamento e renda. O valor da renda adoita ser de 300 € ao ano. Perante a aparente simpleza deste contrato, debe terse presente que se concede ao promotor vía libre para a obtención da certificación da avaliación do recurso. É de aconsellar que, polo ben de todos se establezan boas relacións entre os propietarios dos terreos afec-

Detalle do rexistrador: Logger 9200 Plus de NRG e o seu armario de protección.

Detalle dos cataventos e os anemómetros.

tados e os promotores, sendo este o mellor dos momentos. Por desgracia, coñécense casos abondo con final dramático por non haber un bo entendemento inicial. Cando xorde a noticia de que se pode construír un parque eólico nun monte, é conveniente que os propietarios se asocien para presentar unha postura común e falen cunha soa voz. Non se pode esquecer que o parque se fará con ou sen colaboración da propiedade, así o contempla a lei. Se se parte dende unha posición de diálogo, hanse evitar moitos conflictos e sufrimentos posteriores. O promotor aforará gastos en preitos e o propietario quebracabezas. Non esquezamos que o diálogo permite ás partes expor as súas diferenzas e case sempre hai unha solución de consenso.

Fearmaga presenta a súa web

www.maderasdegalicia.com

O pasado 30 de abril tivo lugar en Santiago de Compostela a presentación da páxina de Internet www.maderasdegalicia.com, promovida pola Federación Empresarial de Serradores e Rematantes de Madeira de Galicia (FEARMAGA), presentación á que asistiron os representantes da Asociación Forestal de Galicia, do sector e numerosos medios de comunicación.

Esta páxina web foi subvencionada en parte polo Instituto Galego de Promoción Económica (IGAPE) e prestará novedosos servicios ó sector forestal con ferramentas de última xeración no sector tecnológico: programas de xestión das empresas, tendas virtuais dos asociados, información xeral, lexislación, etc.

Contidos da páxina

O portal ofrece numerosos servicios e posibilidades, que van dende información xenérica ata poder realizar poxas de madeira na rede.

Outros servicios dos que se dota a páxina son os seguintes:

■ **Axudas e subvencións.** Nesta sección recóllese as novedades en temas de subvencións e axudas para o sector de iniciativas tanto públicas coma privadas.

■ **Poxas de madeira en pé.** A Federación Empresarial de Serradores e Rematantes de Madeira de Galicia fará pública calquera oferta de madeira á que se queira que acudan os socios da Federación para a poxa de madeiras.

■ **Textos legais.** Onde se recolle toda a lexislación e normativa de aplicación no sector fo-

restal, da madeira, medioambiental, etc.

■ **Sector madeireiro e ecoloxía.** Estas seccións ofrecen datos actualizados sobre o sector forestal e da madeira en Galicia, España, etc. Tamén presenta a Federación Empresarial de Serradores e Rematantes de Madeira de Galicia: funcionamento, órganos de goberno, etc. Apúntanse os proxectos nos que FEARMAGA está implicada. Ademais, na sección dedicada á ecoloxía préstase atención dunha forma gráfica e intuitiva ós traballos no campo forestal, tanto no seu labor máis puramente técnico como no seu esforzo pola garantía da sostibilidade.

As principais novedades da páxina radican na posibilidade das poxas *on-line* dos produtos que, polo de agora, oferten os madeireiros e transformadores de madeira, un directorio coas empresas asociadas a FEARMAGA, tanto as dedicadas á transformación da madeira como á explotación do monte (datos de gran relevancia para todos aqueles propietarios que queiran acceder a un listado completo dos compradores de madeira da súa zona).

Outra destacada exclusiva dentro do sector e o mundo da rede é o programa CRM (das siglas *Customer Relationship Management* -xestión de relacóns cos clientes-), no que as empresas que dispoñen de tenda virtual poderán xestionar de forma personalizada e confidencial cos seus clientes a través da páxina web, realizando vendas de productos a medida permitíndose incluso o pago electrónico. Todo isto en tempo real.

Outro apartado significativo dentro da páxina, é o destinado a algunas empresas que puxeron a súa ilusión nesta parte do proxecto, un programa específico de xestión de empresas do sector da madeira. Este programa chámase GESCOVEMA (das palabras Xestión de Compra e Venda de Madeira). Con este programa no servidor da páxina, o empresario poderá realizar todo tipo de control de xestión da súa empresa, dende a compra da madeira ata a saída desta transformada, pasando pola xestión de flotas, de persoal, control de gastos, proveedores, etc. Todo isto pódese facer dende calquera terminal de ordenador, conectado en calquera lugar do mundo.

Faleceu Miguel Pérez Turrado

Presidente Executivo da Unión de Silvicultores do Sur de Europa (USSE)

Jean-Louis Martres. Presidente do Directorio de USSE
Christian Pinaudeau. Secretario Xeral de USSE

Miguel Pérez Turrado faleceu, subitamente, o venres trinta de maio no seu domicilio. Falar de Miguel, falar moito tempo dun amigo para impedirlle morrer: en honor á súa memoria sen dúbida, por vontade de supervivencia persoal tamén, xa que as relacións con el construídas durante dezaoito anos, feitas de complacideade e de iniciativas, de ánimos e de sorrisos, atoparíanse en perigo. A pesar de todo, permaneceremos amputados, mutilados e a actividade cotián non nos confortará.

Xa que el era a vida, a intelixencia e a acción. El comprendía antes de que se lle falase, resolvía os problemas antes de que estes se anunciaran. A súa seguridade de xuízo desenmascaraba ós impostores, apartaba ós pusilánimes, e el estaba sempre disposto para promover o bo facer e o desinterese. O signo máis claro do seu éxito, neste campo, reside nas fortes amizades que inspirou e na emoción sinceira e desamparada causada polo seu falecemento.

A súa vida foi a dun humanista curioso, ávido de tódolos coñecementos, para el sempre inseparables dun compromiso militante. Cunha enerxía increíble, facía fronte ás súas obrigas persoais, sen xamais distraerse un instante da súa obra ó servizo dos silvicultores e do monte.

Xa que se trata dunha obra realizada nun prazo de tempo moi breve e da que haberá que medir la súa magnitud. Presidente executivo da USSE, comprendeu inmediatamente a necesidade de construír unha rede de relacións humanas co fin de dar a coñece-la institución e o seu obxecto. Deulle á USSE unha audiencia internacional excepcional sen esquecer xamais que debía servir primeiro e concretamente ás organizacións locais de propietarios forestais. Esta arquitectura era máis útil que tódolos monumentos xurídicos de cooperación e debería resisti-la marcha da persoa que a bautizou. Pois levaba nas súas veas a cultura do sur, cálida e acolledora, á que non se podían resistir os seus socios menos voluntariosos. Mellor cós discursos, que lle molestaban pola súa frecuente vacuidade e a súa unción pe-

rentoria, el resplandecía literalmente. Tampouco se equivocara sobre os medios para facer avanza-la causa dos silvicultores, a seducción que exercía facía que todos aceptasen a perfecta lóxica do seu razonamento e mesmo os más reticentes rendían as súas armas.

Impacientába o lentitude dos outros e non se escondía. Sen dúbida, baixo o imperio da urgencia, sabía que o que se di e non se fai perde todo o seu valor, tiña que gaña-la batalla contra o tempo.

Un dos seus numerosos amigos dicía del: "Miguel, incluso cando non fai nada, faino rápido". Cara a morte tamén foi rápido, demasiado rápido, esta vez para todos nós.

A súa modestia rexeitaba o eloxio, mais sen dúbida aceptaría a amizade que o inspira.

Miguel Pérez Turrado saúdo a Fernando Molina Rodríguez no momento de recolle-la insignia de ouro da AFG con motivo do décimo aniversario da creación da Asociación Forestal de Galicia, creación á que el tanto contribuíu coa súa experiencia no eido do asociacionismo forestal.

DIARIO OFICIAL DE GALICIA

O 30 de abril de 2003 publicouse o Decreto 234/2003, do 3 de abril, sobre subvencións a fondo perdido para a rehabilitación de inmobles situados en conjuntos históricos galegos.

Esta disposición aplicarase ó fomento e á protección da rehabilitación de vivendas situadas en:

- a. Zonas de rehabilitación de núcleos históricos por fomento da iniciativa privada que serán delimitadas por acordo municipal e terán que estar incluídas obligatoriamente na delimitación de conjunto histórico-artístico oficialmente aprobada.
- b. Núcleos históricos con Plan Especial de Protección e Reforma Interior oficialmente aprobado.
- c. Entidades de poboación que figuran nun dos anexos da orde, polas que discorre o Camiño Francés de Santiago.

O prazo de presentación de solicitudes comezará o día seguinte da entrada en vigor desta disposición e rematará o día 31 de decembro de 2005.

O 27 de maio de 2003 publicouse a Resolución do 16 de abril de 2003 , da Dirección Xeral de Conservación da Natureza, pola que se modifica o inicio e o final do período de caza do corzo (*Capreolus capreolus*), sinalado na Orde do 26 de xullo de 2002 pola que se determinan as épocas hábiles de caza durante a temporada 2002-2003.

O 5 de xuño de 2003 publicouse a Orde do 27 de maio de 2003 pola que se regulan axudas en materia de conservación dos recursos naturais e fomento de accións da poboación local para o desenvolvemento sustentable dos parques naturais.

Esta Orde ten por obxecto o establecemento dun réxime de axudas aplicable a parques naturais encamiñadas á realización de accións que contribúan á protección e conservación dos recursos naturais, o incremento de benestar dos cidadáns con intereses nos parques naturais e nas súas áreas de influencia, a través de accións de apoio e fomento do desenvolvemento socioeconómico das poboacións locais.

O 11 de xuño de 2003 publicouse unha corrección de errores á Orde do 27 de maio de 2003 pola que se regulan axudas en materia de conservación dos recursos naturais e fomento de accións da poboación local para o desenvolvemento sustentable dos parques naturais.

O 16 de xuño de 2003 publicouse a Orde do 9 de xuño de 2003 pola que se declaran provisionalmente as zonas propostas para a súa inclusión na Rede Europea Natura 2000, como espacios naturais en réxime de protección xeral.

O 30 de xuño de 2003 publicouse o Decreto 293/2003, do 4 de xuño, polo que se crea o premio Galicia-Medio Ambiente e se establecen as súas modalidades.

Este premio créase en recoñecemento ó traballo das empresas, concellos, universidades, centros de investigación e centros de educación non universitaria que desenvolvan un labor significativo no estudio, coidado e promoción do medio. Este premio será convocado por orde da Consellería de Medio Ambiente, terá unha periodicidade anual e outorgarase nas seguintes modalidades e destinatarios:

- Para empresas (mellor iniciativa empresarial en sustentabilidade).
- Para concellos (mellor acción local en desenvolvemento sustentable e na conservación da biodiversidade).
- Para Universidades e centros de investigación (mellor traballo de investigación científica sobre temática ambiental).
- Para centros educativos non universitarios (meillor iniciativa ou actividade escolar no ámbito medioambiental).

O 8 de xullo de 2003 publicouse a Orde do 2 de xullo de 2003 pola que se amplía a potencia para outorgar a parques eólicos singulares determinada na Orde do 29 de outubro de 2002. Con esta Orde modifícase a disposición adicional da Orde do 29 de outubro de 2002 ampliando a potencia para outorgar na convocatoria correspondente ó ano 2002, referida a parques eólicos singulares, a 50 MW.

participación da AFG en actos de interese forestal

Reunión informativa sobre o tratamento do goniptero do eucalipto en Busto (Lalín). Asisten Francisco Fernández de Ana e Beatriz Fernández (18 de febreiro).

Asemblea Xeral da USSE en Lisboa. Asisten Fernando Molina Rodríguez e Xosé Represas (21 de febreiro).

Reunión informativa sobre o tratamento do goniptero do eucalipto en Santalla (Cesuras). Asisten Francisco Fernández de Ana e Ramón Pedre (27 de febreiro).

Reunión co Director Xeral de Montes sobre o informe final do Proxecto Eurosílvasur. Asiste Francisco Dans (27 de febreiro).

Reunión informativa sobre o tratamento do goniptero do eucalipto en Viveiro. Asisten Francisco Fernández de Ana, Ramón Pedre e Ángel Lousas (6 de marzo).

Entrevista co Conselleiro de Medio Ambiente en Santiago. Asisten Xosé Represas, Francisco Fernández de Ana, Julio Ferreiro e Francisco Dans (20 de marzo).

Reunión da Xunta de Goberno da AFG en Santiago. (20 de marzo).

Ciclo de conferencias con motivo do Día Forestal Mundial en Zamora, organizado pola Asociación Forestal de Zamora. Asiste como conferenciante Daniel Rodríguez (21 de marzo).

Reunión sobre sanidade forestal e seguimento da praga do goniptero en Santiago. Asiste Braulio Molina (27 de marzo).

Reunión do Comité Galego de Defensa contra Incendios Forestais. Asiste Xosé Represas (28 de marzo).

Xornada sobre Fiscalidade Forestal en Burgos, organizada pola Asociación Forestal de Burgos. Asiste como ponente Daniel Rodríguez (14 de abril).

Reunión con propietarios de montes da parroquia de Moreira, A Estrada. Asisten Braulio Molina, Rafael Abuín e Francisco Dans (24 de abril).

Presentación da páxina web de FEARMAGA en Santiago. Asisten Francisco Dans e Cristina Verde (30 de abril).

Primeira reunión preparatoria para a constitución da Asociación Galega Promotora da Certificación Forestal en Santiago. Asisten Xosé Represas e Francisco Dans (14 de maio).

Seminario sobre necesidades de investigación forestal (proxecto europeo IMACFORD), coordinado polo Instituto Europeo do Bosque Cultivado, en Santiago. Asisten Francisco Dans e Francisco Fernández de Ana (15 de maio).

Reunión do Directorio de USSE e continuación da Asemblea Xeral en Barcelona. Asiste Francisco Dans (16 de maio).

Curso na EGAP para Xefes de Distritos Forestais da Consellería de Medio Ambiente, ponencia sobre o sistema de certificación forestal PEFC. Asiste Francisco Dans (20 de maio).

Segunda reunión preparatoria para a constitución da Asociación Galega Promotora da Certificación Forestal en Santiago. Asisten Xosé Represas e Francisco Fernández de Ana (20 de maio).

Terceira reunión preparatoria para a constitución da Asociación Galega Promotora da Certificación Forestal en Santiago. Asiste Xosé Represas (27 de maio).

Reunión da Xunta de Goberno da AFG en Santiago (2 de xuño).

Cuarta reunión preparatoria para a constitución da Asociación Galega Promotora da Certificación Forestal en Santiago. Asiste Francisco Dans (5 de xuño).

Visita a socios da Estrada. Asisten Francisco Dans e Cristina Verde (6 de xuño).

Quinta reunión preparatoria para a constitución da Asociación Galega Promotora da Certificación Forestal en Santiago. Asisten Francisco Dans e Francisco Fernández de Ana (12 de xuño).

Sexta reunión preparatoria para a constitución da Asociación Galega Promotora da Certificación Forestal en Santiago. Asiste Francisco Dans (19 de xuño).

Sétima reunión preparatoria para a constitución da Asociación Galega Promotora da Certificación Forestal en Santiago. Asisten Xosé Represas e Francisco Fernández de Ana (24 de xuño).

Reunión da Xunta Xeral de Selga en Santiago (25 de xuño).

Asemblea Xeral da AFG en Vigo (28 de xuño).

Oitava reunión preparatoria para a constitución da Asociación Galega Promotora da Certificación Forestal en Santiago. Asiste Francisco Dans (2 de xullo).

Novena reunión preparatoria para a constitución da Asociación Galega Promotora da Certificación Forestal en Santiago. Asiste Francisco Dans (10 de xullo).

Reunión coas comunidades de montes de Mazaricos, Carnota, Rois, Dodro e Padrón. Asisten Daniel Rodríguez e Braulio Molina (14 de xullo).

Décima reunión preparatoria para a constitución da Asociación Galega Promotora da Certificación Forestal en Santiago. Asiste Xosé Represas (16 de xullo).

Curso de verán organizado pola Universidade de Santiago de Compostela en Sarria: O desenvolvemento económico da zona centro-sur da provincia de Lugo: sector forestal e sector agropecuario III. Asiste Francisco Dans como conferenciante "A mellora da calidade dos produtos forestais. Sistema PEFC de certificación" (17 de xullo).

Asemblea Xeral de COSE en Barcelona. Asiste Xosé Represas (18 de xullo).

Conferencia Internacional sobre o Estatuto da Propiedad Forestal en Barcelona. Asiste Xosé Represas (19 de xullo).

Xunta Directiva de PEFC-España en Madrid. Asiste Francisco Fernández de Ana (22 de xullo).

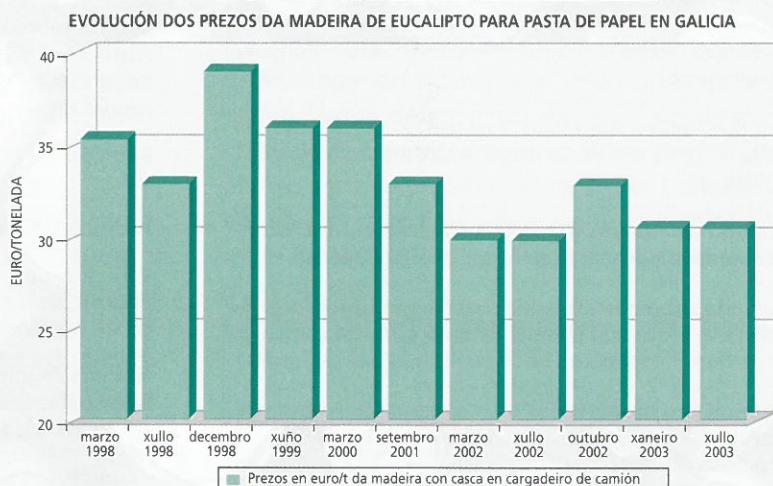
A madeira durante o primeiro semestre de 2003

Ó **m**epeza-lo segundo trimestre do 2003, apreciárase no mercado unha lixeira melloría no prezo da madeira de eucalipto. En especial para algunas clases destinadas selectivamente a chapa, desenrolo e aserrío, pero rapidamente se estancaron e mesmo descenderon por debaixo do prezo do primeiro trimestre.

O motivo deste retroceso no prezo cremos atopalo na excesiva oferta existente de madeira de eucalipto. Estamos observando que as grandes empresas consumidoras desta madeira, fabricantes de pasta e taboleiros, reduciron o consumo, adaptando a súa produción á demanda da pasta e taboleiros excedentarios neste período nos mercados internacionais.

A madeira de eucalipto destinada a chapa non debe manipularse no verán, pois debido ó aumento das temperaturas o secado realiza-se moi rapidamente, co que se producen torsións e fisuras no producto fabricado.

O verán é un bo momento para que o silvicultor prepare a campaña de venda para o outono e inverno próximos realizando as valoracións ou taxacións das partidas que considere en idade de corta. Neste sentido, é moi importante clasifica-las existencias segundo o destino industrial (trituración, serra, chapa ou desenrollo). En moitas plantacións de eucalipto existen árbores de diámetros superiores a 40 cm, que na maioría dos casos poderan destinar a chapa, des-

enrollo e aserrío, conseguindo con esta clasificación un maior valor. Hai que deixar a un lado as rutinas e conseguir mellores rendas dos nosos montes.

En canto á madeira de piñeiro, atopámonos en situación parecida. Os mercados continuaron saturados durante o ano 2002 polas masivas importacións (primadas no transporte) procedentes do veciño país francés. Estas importacións foron consecuencia do vendaval de 1999 que derrubou en Aquitania grandes cantidades

de madeira, fundamentalmente piñeiro de serra e para estelar, mantendo a tendencia á baixa dos prezos da madeira no mercado nacional.

No primeiro trimestre do 2003 parecía que o mercado se ía recuperando, pero a medida que avanzou o ano produciuse unha estabilización. Pódese dicir que tras un lixeiro incremento do prezo, coa chegada do verán a demanda de madeira de piñeiro diminúe e polo tanto apréciase unha certa tendencia á baixa.

PRECIOS ORIENTATIVOS DE LA MADERA GALLEGA

julio 2003

PRECIOS EN CARGADERO DE CAMIÓN
€/tonelada

PRECIOS EN PARQUE DE FÁBRICA
€/tonelada

1

MADERA DE SIERRA

PINO GALLEG0 Y PINO RADIATA

Precios de la rolla según calidad y diámetro en punta delgada.
Calidad normal: Rolla derecha, verde, sin azular

ø 14 a 19 cm	41 €/t c/c
ø 20 a 29 cm	55 €/t c/c
ø superior a 30 cm	60 €/t c/c

EUCALIPTO

ø superior a 35 cm	47 €/t c/c
--------------------	------------

CASTAÑO

ø superior a 20 cm	110 €/t c/c
--------------------	-------------

ACACIA NEGRA

ø superior a 20 cm	50 €/t c/c
--------------------	------------

ALISO

ø superior a 20 cm	48 €/t c/c
--------------------	------------

PINO GALLEG0 Y PINO RADIATA

Precios de la rolla según calidad y diámetro en punta delgada.
Calidad normal: Rolla derecha, verde, sin azular

ø 14 a 19 cm	48 €/t c/c
ø 20 a 29 cm	62 €/t c/c
ø superior a 30 cm	66 €/t c/c

EUCALIPTO

ø superior a 35 cm	54 €/t c/c
--------------------	------------

ROBLE

según usos	43 €/t c/c
------------	------------

2

MADERA PARA ASTILLAR

PINO GALLEG0 Y PINO RADIATA

Destino tablero	28 €/t c/c
-----------------	------------

EUCALIPTO

Destino pasta para papel	30 €/t c/c
	41 €/t s/c

PINO GALLEG0 Y PINO RADIATA

Destino tablero	34 €/t c/c
-----------------	------------

EUCALIPTO

Destino pasta para papel	38 €/t c/c
	49 €/t s/c

3

MADERA DE DESENROLLO O CHAPA

PINO GALLEG0

Rolla limpia de nudos, derecha, sin azular y con diámetros en punta delgada mayores de 35 cm para desenrollo y mayores de 40 cm para chapa

Desenrollo	80 €/t c/c
Chapa plana	150 €/t c/c

EUCALIPTO

Desenrollo	60 €/t c/c
Chapa plana	76 €/t c/c

PINO GALLEG0

Rolla limpia de nudos, derecha, sin azular y con diámetros en punta delgada mayores de 35 cm para desenrollo y mayores de 40 cm para chapa

Desenrollo	85 €/t c/c
Chapa plana	156 €/t c/c

EUCALIPTO

Desenrollo	66 €/t c/c
Chapa plana	82 €/t c/c

ø diámetro

c/c con corteza

s/c sin corteza

Estos precios tienen un fin exclusivamente orientativo para el productor de madera y han sido proporcionados por selvicultores e industrias de la madera de las cuatro provincias gallegas. Los márgenes de precios que se indican obedecen al precio mínimo y máximo de cada producto que ha sido facilitado. Desde aquí nuestro agradecimiento a todas las personas y las empresas que han colaborado.

(En la utilización de estos datos se ruega mencionar la fuente de información)

Para mayor información pueden dirigirse a las oficinas de la AFG

Compañía Galega
de Silvicultores, S.L.

unha empresa da AFG ó servicio dos seus socios

Enxeñería forestal

- > Proxectos de ordenación e planos técnicos de xestión do monte
- > Repoboacións
- > Tratamentos silvícolas e tratamentos contra pragas e enfermedades forestais
- > Elaboración de planos e cartografía de montes e parcelas
- > Camiños e infraestructuras forestais

Xestión de montes

Enerxías renovables

- > Aproveitamento de biomasa forestal, enerxía eólica e enerxía fotovoltaica

Comercio da madeira

- > Venda da madeira dos socios da AFG
- > Organización de poxas de madeira